રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી
સુન્નતેં

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
کی
سنتیں

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, (બનાસકાંઠા)

પીન - ૩૮૫૨૧૦

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી સુન્નતેં

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

کی

سنّتیں

❁ લેખક ❁

હઝરત મૌલાના હકીમ મુહંમદ અખતર સાહબ

❁ અનુવાદક ❁

મૌ. સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

"લકદ્ કાન લકુમ ફી રસૂલિલ્લાહિ ઉસ્વતુન્ હસનહ"
રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ઝિંદગી તુમહારે લિયે
બેહતરીન નમૂના હૈ.

મ પંદાર સઅદી કે રાહે સફા

તવાં રફત જુઝ બર પએ મુસ્તફા

ખિલાફે પયમ્બર^સ. કસે રહ ગુઝીદ

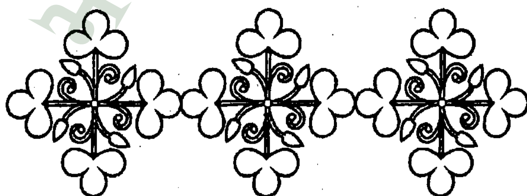
કે હરગિઝ બમંઝિલ નખ્વાહદ રસીદ

-: તર્જુમા :-

અય સઅદી!
મુસ્તફા (સ.અ.વ.) કે નકશે કદમ પર ચલે બૈગર તુ સીધા રાસ્તા મિલનેકા ખ્યાલ ન કર (ક્યૂંકે) જો કોઈ પૈગમ્બર (સ.અ.વ.) કે ખિલાફ રાસ્તા અપનાએગા વો કભી મંઝિલે મકસૂદ તક નહીં પહોંચ સકતા.

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

પેશ લફઝ

નહ્‌મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ.

હઝરત મૌલાના શાહ અબરારૂલ હક સાહબ દામત બરકાતુહુમ ખલીફએ અરશદ હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના અશરફ અલી થાનવીકો અલ્લાહ તઆલાને ઈસ્લાહે ઉમ્મત, એહયાએ સુન્નત ઔર ઈસ્લાહે મુન્કરાતકે લિયે મિસાલી હૌસલા, તૌફીક ઔર ઈમ્તિયાઝ બખ્શા હૈ. ફિર નહી અનિલ મુન્કરાતકે જઝબાકે સાથ હુસ્ને બયાનકા ભી ઐસા મલકા ઔર શાને જાઝબિયત અતા ફરમાઈ હૈ કે આપકી નકીર નફરતકા સબબ નહીં.

હઝરતે અકદસ અપને મલ્ફૂઝાત ઔર ઈરશાદાતમેં વુઝૂ, નમાઝ ઔર ખાને પીને વગૈરહ બલ્કે સારી ઝિંદગીમેં હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે તરીકેકે મુતાબિક અમલ કરનેકી મુસલસલ તાકીદ ફરમાતે હૈં. અકસર ફરમાયા કરતે હૈં, "દુનિયામેં હમ હર ચીઝ ઉમદા પસંદ કરતે હૈં, અમરૂદ ઉમદા હો, કેલા ઉમદા હો, મકાન ઉમદા હો, લેકિન વુઝૂ ઉમદા હો, નમાઝ ઉમદા હો, ઉસકી ફિકર નહીં, ઝમાના હો ગયા વુઝૂ કરતે, નમાઝ પઢતે મગર વુઝૂ ઔર

નમાઝકી સુન્નતેં માલૂમ નહીં, ઈલ્લા માશાઅલ્લાહ. એક દો મિનટ ઘરકી ઔરતોં ઔર બચ્ચોંકો એક દો સુન્નત ભી ખાને પીનેકી, વુઝૂ, નમાઝકી યા સોને જાગને વગૈરહકી સિખાના શુરૂ કર દેં તો એક સાલમેં કિતની સુન્નતોંકા ઈલ્મ હો સકતા હૈ. ફિર અમલી તૌર પર ઉનકી નિગરાની ભી કી જાતી રહે કે ઉન સુન્નતોં પર અમલ ભી હો રહા હૈ યા નહીં, ઉસી તરહ દીની મદારિસ વ મકાતિબ બિલખુસૂસ દારૂલ ઈકામા વાલે મદરસોંમેં ઉસકા એહતિમામ હો કે એક મિનટકા મદ્રસા મસાજિદમેં જારી કિયા જાએ ઔર એક સુન્નત એક દિન બતલાઈ જાએ ઔર દૂસરે દિન સુની જાએ.

હઝરતે અકદસ યે ભી ફરમાયા કરતે હૈં કે ઈન આસાન આસાન સુન્નતોં પર અમલસે રૂહમેં નૂર પૈદા હોગા ઔર નૂરસે રૂહકો કુવ્વત હોગી. જિસસે ઈન સુન્નતોં પર ભી અમલકી હિંમત પૈદા હો જાએગી જિન પર અમલ કરના દુશ્વાર હૈ ઔર મઆશરા (સમાજ) રૂકાવટ પૈદા કરતા હૈ.

હઝરત શૈખુલ હદીસ મૌલાના મુહંમદ ઝકરિયા સાહબ (રહ.) ને મુરીદોંકે લિયે જો મામૂલાત શાએઅ ફરમાએ થે ઉનમેં એક ઝરૂરી તમ્બીહ ફરમાઈ ગઈ હૈ, મૌકાકી મુનાસિબતસે ઉસકો ભી નકલ કિયા જાતા હૈ. ફરમાતે હૈં "ઈત્તિબાએ સુન્નતકા ઝિયાદાસે ઝિયાદા એહતિમામ રખ્ખેં. ઈબાદાતમેં, અખલાકમેં, મામૂલાતમેં ઉસકી જુસ્તજૂ રખ્ખેં કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કા ક્યા મામૂલ થા. હત્તાકે ખાને પીને તકમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી પસંદીદહ ચીઝોંકી તેહકીક કરકે ઈત્તિબાઅકી કોશિશ કરેં. અલબત્તા યે ઝરૂરી હૈ કે અપને ઝોફકી વજહસે જિન ઉમૂરમેં ઈત્તિબાઅકા તહમ્મુલ નહીં હૈ ઉનકા ઈત્તિબાઅ ન કિયા જાએ. જૈસાકે ફાકોંકી

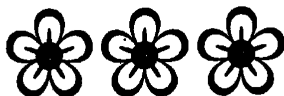
કસરત, લેકિન દિલસે ઉસકો પસંદીદા ઔર મરગૂબ બનાનેકી કોશિશ રખ્ખેં.

દુઆએં તો હર મૌકાકી "અઝકારે મસ્નૂનહ" ઔર "મસનૂન દુઆએં" નામી કિતાબોંમેં તફસીલસે મિલ જાતી થીં, હઝરત મૌલાના હકીમ મુહંમદ અખતર સાહબકો અલ્લાહ તઆલા જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ કે ઉનહોંને અહાદીસકે મોતબર ઝખીરાસે "રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી સુન્નતેં" જમા ફરમાકર તાલિબીનકે લિયે બહોત સહૂલત ઔર આસાની ફરમા દી હૈ.

ઈસ સિલસિલામેં મઝીદ અપને અકાબિર વ અહલે હકકી ઈત્તિબાએ શરીઅત વ એહતિમામે સુન્નતકે વાકિઆતકા મુતાલઆ ભી બેહદ મુફીદ ઔર અમલકે લિયે મદદગાર હોગા. ઉન હઝરાતકે વાકિઆત બેશુમાર હૈં જો ઉનકી "સવાનેહ હયાત" મેં દેખે જા સકતે હૈં. અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ હૈ કે વો ઈસ રિસાલાકો કબૂલ વ નાફેઅ બનાએ, ઔર હમ સબકો ઈત્તિબાએ સુન્નતકી તૌફીક અતા ફરમાએ. આમીન સુંમ્મ આમીન.

નાઝિરીનસે દરખ્વાસ્ત હૈ કે વો મુરત્તિબ ઔર નાશિરકો અપની દુઆઓંમેં શામિલ રખ્ખેં.

નજમુલ હસન થાનવી
ખાનકાહે ઈમ્દાદિયા અશરફિયા થાના ભવન
૨૪ જમાદીલ ઉલા સન હિ. ૧૪૦૯

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

નહ્મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ.

સોકર ઉઠનેકી સુન્નતેં

(૧) નીંદસે ઉઠતે હી દોનોં હાથોંસે ચેહરા ઔર આંખોંકો મલના તાકે નીંદકા ખુમાર (ઘેન) દૂર હો જાએ.

(૨) સુબહ જબ આંખ ખુલે તો તીન બાર

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ

'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' કહેં ઔર કલિમએ તય્યિબહ :

لَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰہِ

'લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહંમદુ ર્રસૂલુલ્લાહ'

પઢકર યે દુઆ પઢેં.

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ الَّذِیْ اَحْیَانَا
بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَیْہِ النُّشُوْرُ ط

'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી અહ્યાના બઅ્દ મા અમાતના વ ઈલૈહિન્નુશૂર.' (બુખારી, અબૂ દાઉદ, નસાઈ)

(૩) જબ ભી આપ સોકર ઉઠેં તો મિસ્વાક કર લેં.

(મુસ્નદે અહમદ, અબૂ દાઉદ)

ફાઈદા :- વુઝૂમેં દો બારા મિસ્વાક કી જાએગી. સોકર ઉઠતે હી મિસ્વાક કર લેના અલાહિદા સુન્નત હૈ.

(૪) પાયજામા યા શલવાર પહેનેં તો અવ્વલ દાહને પાંવમેં ફિર બાએં પાંવમેં. કમીસ પેહનેં તો પેહલે દાઈ આસ્તીનમેં હાથ ડાલેં ફિર બાઈ આસ્તીનમેં. ઈસી તરહ સદરી. ઐસે હી જૂતા, પેહલે દાએં પૈરમેં ફિર બાએં પૈરમેં પેહનેં, ઔર જબ ઉતારેં તો પેહલે બાઈ તરફકા ઉતારેં ફિર દાઈકા. ઔર બદનકી પેહની હૂઈ હર ચીઝકે ઉતારનેકા યેહી તરીકા મસનૂન હૈ.

(૫) બરતનમેં હાથ ડાલનેસે પેહલે તીન મરતબા હાથોંકો ખૂબ અચ્છી તરહ ધો લેં.

(૬) ઈસ્તિન્જેકે લિયે પાની ઔર ઢેલે દોનોં લે જાએં. તીન ઢેલે યા પત્થર હોં તો મુસ્તહબ હૈ. અગર પેહલે બૈતુલ ખલામેં ઈન્તિઝામ કિયા હુવા હો તો કાફી હૈ. ફલેશ પાખાનોંમેં ઢેલોંકી વજહસે દિક્કત (મુશ્કેલી) હો રહી હૈ લિહાઝા મુફતી રશીદ અહમદ સાહબને ટોયલેટ પેપર ઈસ્તેમાલ કરનેકા મશ્વરા દિયા હૈ તાકે ફર્શ ખરાબ ન હો.

(૭) હુઝૂર (સ.અ.વ.) સર ઢાંપકર ઔર જૂતા પહેનકર બૈતુલખલા તશરીફ લે જાતે થે.

(૮) બૈતુલખલામેં દાખિલ હોનેસે પેહલે યે દુઆ પઢ્હે:

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اَعُوْذُ بِكَ

مِنَ الْخُبُثِ وَ الْخَبَآئِثِ

'બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિનલ્ ખુબુષિ વલ્ખબાઈષ.'

(ઈબ્ને અબી શયબહ, સિહાહ સિત્તહ)

ફાઈદા :- મુલ્લા અલી કારી (રહ.) ને મિરકાતમેં લિખ્ખા હૈ કે ઈસ દુઆકી બરકતસે બૈતુલખલાકે ખબીસ શયાતીન ઔર બંદાકે દરમિયાન પરદા હો જાતા હૈ જિસસે વો શરમગાહ નહીં દેખ પાતે. નીઝ યે ભી લિખ્ખા હૈ કે ખુબુષકી 'બા' પર પેશ ઔર જઝ્મ દોનોં તરહ પળ્હના જાઈઝ હૈ. (મિરકાત જિ. ૧ સ. ૩૬૧)

(૯) બૈતુલખલામેં દાખિલ હોતે વકત પેહલે બાયાં કદમ રખ્ખે ઔર કદમચે પર સીધા કદમ રખ્ખે. ઔર ઉતરનેમેં બાયાં પૈર કદમચેસે નીચે રખ્ખે. (ઝાદુલ મઆદ)

(૧૦) જબ બદન નંગા કરેં તો આસાનીકે સાથ જિતના નીચા હોકર ખોલ સકેં ઉતના હી બેહતર હૈ.

(૧૧) બૈતુલખલાસે નિકલતે વકત દાહના પૈર બાહિર નિકાલેં ઔર યે દુઆ પળ્હેં.

غُفْرَانَكَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ
اَذْهَبَ عَنِّى الْاَذٰى وَعَافَانِىْ ؕ

'ગુફ્રાનક અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી અઝ્હબ અન્નિલ્અઝા વ આફાની.'

(૧૨) બૈતુલખલા જાનેસે પેહલે અંગૂઠી યા કિસી ચીઝ પર કુરઆન શરીફકી આયત યા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા મુબારક નામ લિખ્ખા હો ઔર દિખાઈ દેતા હો તો ઉસકો ઉતારકર બાહિર હી છોળ દેં. ફરાગતકે બાદ બાહિર આકર પહેન લેં. તાવીઝ જિસકો મોમ જામા કર લિયા ગયા હો યા કપડેમેં સી લિયા ગયા હો ઉસકો પહેનકર જાના જાઈઝ હૈ. (નસાઈ)

(૧૩) કુદરતી હાજતકે વકત કિબ્લાકી તરફ ન ચેહરા કરેં ઔર ન ઉસ તરફકો પીઠ કરેં. (મિશ્કાત)

(૧૪) કુદરતી હાજત કરતે વકત બગૈર સખ્ત ઝરૂરતકે બાત ન કરેં, ઉસી તરહ અલ્લાહકા ઝિક્ર ભી ન કરેં. (મિશ્કાત)

(૧૫) પેશાબ કરતે વકત યા ઈસ્તિન્જા કરતે વકત ઉઝ્વે ખાસ (શરમગાહ) કો દાયાં હાથ ન લગાએં બલ્કે બાયાં હાથ લગાએં. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

(૧૬) પેશાબ પાખાનોંકી છીંટોંસે બહોત બચેં. ક્યૂંકે અકસર અઝાબે કબર પેશાબકી છીંટોંસે ન બચનેસે હોતા હૈ. (તિરમિઝી)

(૧૭) બાઝ જગહ બૈતુલખલા નહીં હોતા ઉસ વકત ઐસી આડકી જગહમેં કુદરતી હાજત કરના ચાહિયે જહાં કિસી દૂસરે આદમીકી નિગાહ ન પળે. (સુનને અબી દાઉદ)

(૧૮) પેશાબ કરનેકે લિયે નરમ જગહ તલાશ કરેં તાકે છીંટેં ન ઉળેં. ઔર ઝમીન ચૂસતી જાએ. (તિરમિઝી)

(૧૯) બૈઠકર પેશાબ કરેં. ખળે હોકર પેશાબ ન કરેં. (તિરમિઝી)

(૨૦) પેશાબકે બાદ ઈસ્તિન્જા સુખાના હો તો દીવાર વગૈરહકી આડમેં સુખાના ચાહિયે. (બેહિશ્તી ગૌહર)

(૨૧) વુઝૂ સુન્નતકે મુવાફિક ઘર પર કરના ચાહિયે.

(૨૨) સુન્નતેં ઘર પર પળ્હકર જાએં. મૌકા ન હો તો મસ્જિદમેં પળ્હેં.

(૨૩) ઘરસે મસ્જિદ યા કહીં ભી જાનેકે લિયે બાહિર

નિકલકર યે દુઆ પઢેં.

بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ
لَاحَوْلَ وَلَاقُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ

'બિસ્મિલ્લાહિ તવક્કલ્તુ અલલ્લાહિ લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ.' (અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી, નસાઈ, ઈબ્ને હિબ્બાન)

(૨૪) ઈત્મીનાનસે જાના દૌળકર ન જાના (યે સિર્ફ મસ્જિદકે લિયે હૈ).

(૨૫) ઔર મસ્જિદસે યા કહીંસે ભી ઘરમેં આનેકે બાદ ઘરવાલોંકો સલામ કરેં ઔર યે દુઆ પઢેં.

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْٓ اَسْئَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلَجِ
وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ اللّٰهِ وَلَجْنَا
وَبِسْمِ اللّٰهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللّٰهِ رَبِّنَا
تَوَكَّلْنَا ۔ (ابوداؤد)

'અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક ખૈરલ્મૌલજિ વ ખૈરલ્મખ્રજિ બિસ્મિલ્લાહિ વલજ્ના વ બિસ્મિલ્લાહિ ખરજ્ના વ અલલ્લાહિ રબ્બિના તવક્કલ્ના.' (અબૂ દાઉદ)

મિસ્વાકકી સુન્નતેં

(૧) હર વુઝૂ કરતે વકત મિસ્વાક કરના સુન્નત હૈ.
(તરગીબ વ તરહીબ)

(૨) મિસ્વાક એક બાલિશ્ત (વેંત) સે ઝિયાદા લંબી ન હો.
(બહરૂ રાઈક)

વુઝૂકી સુન્નતેં

વુઝૂમેં અઠારહ (૧૮) સુન્નતેં હૈં ઉનકો અદા કરનેસે કામિલ તરીકેસે વુઝૂ હો જાએગા.

(૧) વુઝૂકી નિય્યત કરના. મસલન યે કે મૈં નમાઝકે મબાહ (સહીહ) હોનેકે લિયે વુઝૂ કરતા હૂં.

(૨) **બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ** પઢકર વુઝૂ કરના. બાઝ રિવાયાતમેં વુઝૂકી **બિસ્મિલ્લાહ** ઈસ તરહ આઈ હૈ.

بِسْمِ اللهِ الْعَظِيْمِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ

عَلٰى دِيْنِ الْاِسْلَامِ

'બિસ્મિલ્લા હિલ્અઝીમિ વલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ અલા દીનિલ્ઈસ્લામ.'

(૩) દોનોં હાથોંકો પોંહચોં તક તીન બાર ધોના.

(૪) મિસ્વાક કરના. અગર મિસ્વાક ન હો તો ઉન્ગલીસે દાંતોંકો મલના.

(૫) તીન બાર કુલ્લી કરના.

(૬) તીન બાર નાકમેં પાની ચઢાના

(૭) તીન બાર નાક સાફ કરના.

(૮) હર ઉઝ્વકો તીન તીન બાર ધોના.

(૯) ચેહરા ધોતે વકત ડાઢીકા ખિલાલ કરના.

(૧૦) હાથોં ઔર પૈરોંકો ધોતે વકત ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ કરના.

(૧૧) એક બાર તમામ સરકા મસહ કરના.

(૧૨) સરકે મસહકે સાથ કાનોંકા મસહ કરના.

(૧૩) વુઝૂકે આઝાકો મલ મલકર ધોના.

(૧૪) પય દર પય વુઝૂ કરના.

(૧૫) તરતીબવાર વુઝૂ કરના.

(૧૬) દાહની તરફસે પેહલે ધોના.

(૧૭) વુઝૂકે બાદ કલિમએ શહાદત પળ્હના.

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ
وَرَسُوْلُهٗ

'અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમંદન્ અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ.'

ઉસકે બાદ યે દુઆ પળ્હે.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِىْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ
وَاجْعَلْنِىْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ

'અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ની મિનત્તવ્વાબી-ન વજ્અલ્ની મિનલ્ મુતતહ્હિરીન.'

ફાઈદા

ઈસ દુઆકે મુતઅલ્લિક મુલ્લા અલી કારી (રહ.) ને ફરમાયા કે વુઝૂ ઝાહિરી તહારત (પાકી) હૈ. ઈસ દુઆસે બાતિની તહારતકી દરખ્વાસ્ત પેશ કી ગઈ હૈ કે અવ્વલ ઈખ્તિયારી થી વો હમ કર ચુકે, અબ આપ અપની રહમતસે હમારે બાતિનકો ભી પાક ફરમા દીજિયે.

ગુસલ કરનેકા મસનૂન તરીકા

● પેહલે દોનોં હાથ પોંહચોં તક તીન મરતબા ધોએ.

● ફિર બદન પર કિસી જગહ મની યા ઔર કોઈ નાપાકી લગી હૂઈ હો તો ઉસકો તીન મરતબા પાક કીજિયે.

● ફિર છોટા ઔર બળા દોનોં ઈસ્તિન્જે કીજિયે. (ખ્વાહ ઝરૂરત હો યા ન હો).

● ઉસકે બાદ મસનૂન તરીકા પર વુઝૂ કીજિયે. અગર નહાનેકા પાની કદમોંમેં જમા હો રહા હો તો પૈરોંકો ન ધોએ વરના ઉસી વકત ભી ધો ડાલના જાઈઝ હૈ.

● અબ પાની અવ્વલ સર પર ડાલિયે. ફિર દાએં કંધે પર ફિર બાએં કંધે પર (ઈતના પાની ડાલિયે કે સરસે પાંવ તક પહોંચ જાએ) બદનકો હાથોંસે મલિયે. યે એક દફા હુવા.

● ફિર દો બારા ઉસી તરહ પાની ડાલિયે. પેહલે સર પર ફિર દાએં કંધે પર ફિર બાએં કંધે પર (ઔર જહાં બદન સૂખા રેહનેકા અંદેશા હો વહાં હાથસે મલકર પાની બહાનેકી કોશિશ કીજિયે).

● ફિર ઉસી તરહ તીસરી બાર પાની સરસે પૈર તક બહાઈયે.

(તિરમિઝી)

ફાઈદા :- ગુસલકે બાદ બદનકો કપડેસે પૂંછના ભી સાબિત હૈ ઔર ન પૂંછના ભી. લિહાઝા દોનોંમેંસે જો ભી સૂરત આપ ઈખ્તિયાર કરેં સુન્નત હોનેકી નિય્યત કર લિયા કીજિયે. (મિશ્કાત)

મસ્જિદમેં દાખિલ હોનેકી સુન્નતેં

(૧) દાહના પૈર મસ્જિદમેં દાખિલ કરના.

(૨) બિસ્મિલ્લાહ પઢના.

(૩) દુરૂદ શરીફ પઢના, મસલન :

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى رَسُوْلِ اللّٰهِ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

'અસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ.'

(૪) દુઆ પઢના.

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

'અલ્લાહુમ્મફ્ તહ્લી અબ્વાબ રહ્મતિક.'

(૫) એતિકાફકી નિય્યત કરના.

નમાઝકી ઈક્યાવન (૫૧) સુન્નતેં

કિયામમેં ગ્યારહ (૧૧) સુન્નતેં :-

(૧) તકબીરે તહરીમાકે વકત સીધા ખળા હોના યાની સરકો પસ્ત ન કરના.

(૨) દોનોં પૈરોંકે દરમિયાન ચાર ઉન્ગલકા ફાસલા રખના ઔર પૈરોંકી ઉન્ગલિયાં કિબ્લાકી તરફ રખના.

(૩) મુકતદીકી તકબીરે તહરીમા ઈમામકી તકબીરે તહરીમાકે સાથ હોના.

(૪) તકબીરે તહરીમાકે વકત દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાના.

(૫) હથેલિયોંકો કિબ્લાકી તરફ રખના.

(૬) ઉન્ગલિયોંકો અપની હાલત પર રખના. યા'ની ન ઝિયાદા ખુલી રખના ઔર ન ઝિયાદા બંદ.

(૭) દાહને હાથકી હથેલી બાએં હાથકી હથેલીકી પુશ્ત પર રખના.

(૮) છુન્ગલિયાં (ટચલી - છોટી ઉન્ગલી) ઔર અંગૂઠેસે હલકા બનાકર ગટ્ટેકો પકડના.

(૯) દરમિયાની તીન ઉન્ગલિયોંકો કલાઈ પર રખના.

(૧૦) નાફકે નીચે હાથ બાંધના.

(૧૧) સના (સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ.....) પઢના.

કિરાઅતકી સાત સુન્નતેં :-

(૧) તઅવ્વુઝ યા'ની અઊઝુબિલ્લાહિ મિનશ્શૈતા નિર્રજીમ પઢના.

(૨) તસ્મિયા યા'ની બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ પઢના.

(૩) ચુપકેસે આમીન કેહના.

(૪) ફજર ઔર ઝોહરમેં તિવાલે મુફસ્સલ યાની સૂરએ હુજુરાતસે બુરૂજ તક.

અસર ઔર ઈશામેં ઔસાતે મુફસ્સલ યાની સૂરએ બુરૂજસે સૂરએ લમ યકુન તક.

ઔર મગરિબમેં કિસારે મુફસ્સલ યાની સૂરએ ઈઝા ઝુલ્ઝિલતસે સૂરએ નાસ તકકી સૂરતોંમેંસે (કોઈ સૂરત) પઢના.

(૫) ફજરકી પેહલી રકાતકો લંબી કરના.

(૬) ન ઝિયાદા જલ્દી પઢના ઔર ન ઝિયાદા ઠહેરકર બલ્કે દરમિયાની રફતારસે પઢના.

(૭) ફર્ઝ (નમાઝ) કી તીસરી ઔર ચોથી રકાતમેં સિર્ફ સૂરએ ફાતિહા પઢના.

રૂકૂઅકી આઠ સુન્નતેં :-

(૧) રૂકૂઅકી તકબીર કેહના.

(૨) રૂકૂઅમેં દોનોં હાથોંસે ઘુટનોંકો પકડના.

(૩) ઘુટનોંકો પકડનેમેં ઉન્ગલિયોંકો કુશાદા રખના.

(૪) પિન્ડલિયોંકો સીધી રખના.

(૫) પીઠકો બિછા દેના.

(૬) સર ઔર સુરીનકો બરાબર રખના.

(૭) રૂકૂઅમેં કમ સે કમ તીન બાર સુબ્હાન રબ્બિયલ્અઝીમ કેહના.

(૮) રૂકૂઅસે ઉઠનેમેં ઈમામકો સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ ઔર મુકતદીકો રબ્બના લકલ્હમ્દ ઔર મુન્ફરિદકો દોનોં કેહના.

સિજદાકી બારહ (૧૨) સુન્નતેં :-

(૧) સિજદાકી તકબીર કેહના.

(૨) સિજદામેં પેહલે દોનોં ઘુટનોંકો રખના.

(૩) ફિર દોનોં હાથોંકો રખના.

(૪) ફિર નાક રખના.

(૫) ફિર પેશાની રખના.

(૬) દોનોં હાથોંકે દરમિયાન સિજદા કરના.

(૭) સિજદામેં પેટકો રાનોંસે અલગ રખના.

(૮) પેહલૂઓંકો બાઝૂઓંસે અલગ રખના.

(૯) કોહનિયોંકો ઝમીનસે અલગ રખના.

(૧૦) સિજદામેં કમ સે કમ તીન બાર સુબ્હા-ન રબ્બિયલ્ અઅ્લા પઢના.

(૧૧) સિજદાસે ઉઠનેકી તકબીર કેહના.

(૧૨) સિજદાસે ઉઠનેમેં પેહલે પેશાની, ફિર નાક, ફિર હાથોંકો, ફિર ઘુટનોંકો ઉઠાના ઔર દોનોં સિજદોંકે દરમિયાન ઈત્મીનાનસે બૈઠના.

કાઈદહકી તેરહ (૧૩) સુન્નતેં :-

(૧) દાએં પૈરકો ખળા રખના ઔર બાએં પૈરકો બિછાકર ઉસ પર બૈઠના ઔર પૈરકી ઉન્ગલિયોંકો કિબ્લાકી તરફ રખના.

(૨) દોનોં હાથોંકો રાનોં પર રખના.

(૩) તશહ્હુદમેં અશહદુ અલ્લા ઈલાહ પર શહાદતકી ઉન્ગલીકો ઉઠાના ઔર ઈલ્લલ્લાહુ પર ઝુકા દેના.

(૪) કાઈદએ આખિરમેં દુરૂદ શરીફ (દુરૂદે ઈબ્રાહીમ) પઢના.

(૫) દુરૂદ શરીફકે બાદ દુઆએ માસૂરહ ઉન અલ્ફાઝમેં જો કુરઆન ઔર હદીસકે મુશાબેહ હોં પઢના.

(૬) દોનોં તરફ સલામ ફેરના.

(૭) સલામકી દાહની તરફસે ઈબ્તિદા કરના.

(૮) ઈમામકો મુકતદિયોં, ફરિશ્તોં ઔર સાલેહ જિન્નાતકી નિય્યત કરના.

(૯) મુકતદીકો ઈમામ ઔર ફરિશ્તોં ઔર સાલેહ જિન્નાત ઔર દાએં બાએં મુકતદિયોંકી નિય્યત કરના.

(૧૦) મુન્ફરિદ (અકેલે નમાઝ પઢનેવાલે) કો સિર્ફ ફરિશ્તોંકી નિય્યત કરના.

(૧૧) મુકતદીકો ઈમામકે સાથ સાથ સલામ ફેરના.

(૧૨) દૂસરે સલામકી આવાઝ પેહલે સલામકી આવાઝસે પસ્ત (ધીમી) કરના.

(૧૩) મસ્બૂકકો (જિસકી રકાત છૂટ ગઈ હો ઉસકો) ઈમામકે ફારિગ હોનેકા ઈન્તિઝાર કરના.

ફાઈદા :- રૂકૂઅમેં હાથકી ઉન્ગલિયાં ફૈલી હૂઈ હોં. ઔર સિજદામેં યે ઉન્ગલિયાં મિલી હૂઈ હોંગી. (નૂરૂલ ઈઝાહ)

ઔરતોંકી નમાઝમેં ખાસ ફર્ક

(૧) તકબીરે તહરીમા કેહતે વકત અપને દોનોં હાથ કંધે તક ઉઠાવે લેકિન હાથોંકો દુપટ્ટાસે બાહિર ન નિકાલે.

(૨) સીના પર હાથ બાંધે ઔર સિર્ફ દાહને હાથકી હથેલીકો બાએં હાથકી પુશ્ત પર રખ દે. ઔર દોનોં બાઝૂઓંકો પેહલૂસે ખૂબ મિલાએ રહે ઔર દોનોં પૈરકે ટખનોંકો બિલકુલ મિલા દેવે.

(૩) સિજદામેં ઔરતેં પાંવ ન ખળી કરેં બલ્કે દાહની તરફકો નિકાલ દેં ઔર ખૂબ સિમટકર ઔર દબકર સિજદા કરેં કે પેટ દોનોં રાનોંસે ઔર બાહેં દોનોં પેહલૂસે મિલા દે ઔર દોનોં બાહોંકો ઝમીન પર રખ દે.

(૪) કાઈદહમેં જબ બૈઠેં દોનોં પાંવ દાહની તરફ નિકાલ

દેં ઔર દોનોં હાથોંકો રાન પર રખ દેં ઔર ઉન્ગલિયાં ખૂબ મિલાકર રખ્ખેં.

નમાઝકે વો આદાબ જો સબકે લિયે યકસાં હૈં

- ક્યિામમેં સિજદાકી જગહ નઝર રહે,
- રૂકૂઅમેં પાંવ પર નઝર રહે.
- સિજદાકી હાલતમેં નાક પર નઝર રહે.
- સલામ ફેરતે વક્ત કંધોં પર નઝર રહે.
- જમ્હાઈ (બગાસુ) આવે તો ખૂબ તાકતસે રોકે. ઔર અગર ન રૂકે તો દાહને હાથકી હથેલીકી પુશ્તસે રોકે.
- જબ ખાંસીકા અસર માલૂમ હો તો ભી રોકનેકી કોશિશ કરે ઔર કાબુ રખ્ખે.
- સિર્રી નમાઝ (ઝોહર ઔર અસર) મેં ઈતની આવાઝસે પળ્હે કે ખૂદ સુન સકે.

સલામ ફેરકર એક બાર 'અલ્લાહુ અકબર' કહે. ફિર તીન મરતબા 'અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ' કહે. આખરી બાર ઝરા ખીંચકર પળ્હે.

હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ યે દુઆએં પળ્હે

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ

تَبَارَكْتَ يَا ذَاالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

(૧) 'અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વ મિન્કસ્સલામુ તબારકત્ત યા ઝલ્જલાલિ વલ્ઈકરામ.' (ફત્હુલ કદીર જિ. ૧ સ. ૪૩૯)

નોટ :- મુલ્લા અલી કારી (રહ.) ને મિરકાત. જિ. ૨ સ. ૨૫૮ પર લિખ્ખા હૈ કે :

"ઈલૈક યર્જિઉસ્સલામ ફહય્યિના રબ્બના બિસ્સલામ વ અદ્ખિલ્ના દારક દારસ્સલામ."

ઈન જુમ્લોંકા સુબૂત રિવાયાતમેં નહીં મિલતા, બલ્કે બાઅઝ કિસ્સા ગો લોગોંકા બળ્હાયા હુવા હૈ.

لَآ اِلٰـهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَاشَرِيْكَ لَهٗ

لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَـمْدُ وَهُوَ عَلٰى

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

(૨) 'લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લાશરીક લહૂ લહુલ્મુલ્કુ વ લહુલ્હમ્દુ વહુવ અલા કુલ્લિ શયઈન્ કદીર.'

اَللّٰهُـمَّ لَامَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ

وَلَا مُعْطِىَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ

ذَاالْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ

(૩) 'અલ્લાહુમ્મ લા માનિઅ લિમા અઅ્તૈત વલા મુઅ્તિય લિમા મનઅ્ત વલા યન્ફઉ ઝલ્જદ્દિ મિન્કલ્જદ્દુ.'

ખાનેકી ચંદ સુન્નતેં

(૧) દસ્તરખ્વાન બિછાના.

(૨) દોનોં હાથ ગટ્ટોં તક ધોના.

નોટ :- અલ્લામા શામી (રહ.) કે નઝદીક ખાનેસે પેહલે કુલ્લી કરના સુન્નત નહીં હૈ. મગર હાલતે જનાબતમેં કુલ્લી કિયે બગૈર ખાના મકરૂહ હૈ.

લેકિન અગર કોઈ મુંહકી સફાઈકે લિયે કુલ્લી કરના ચાહે તો મના નહીં. (શામી જિ. ૫)

(૩) બુલંદ આવાઝસે બિસ્મિલ્લાહ પઢના.

(૪) દાહને હાથસે ખાના.

(૫) ખાનેકી મજલિસમેં જો શખ્સ સબસે ઝિયાદા બુઝુર્ગ ઔર બળા હો ઉસસે ખાના શુરૂ કરાના.

(૬) ખાના એક કિસમકા હો તો અપને સામનેસે ખાના.

(૭) અગર કોઈ લુકમા ગિર જાએ તો ઉઠાકર સાફ કરકે ખાના.

(૮) ટેક લગાકર ન ખાના.

(૯) ખાનેમેં કોઈ ઐબ ન નિકાલના.

(૧૦) જૂતા ઉતારકર ખાના.

(૧૧) ખાનેકે લિયે બૈઠનેકા તરીકા નીચેકી તરહ હૈ.

● ખાનેકે વકત ઉકડુ બૈઠના કે દોનોં ઘુટને ખળે હોં ઔર સુરીન ઝમીન પર હો.

● યા એક ઘુટના ખળા હો ઔર દૂસરે ઘુટનેકો બિછાકર ઉસ પર બૈઠે.

● યા દોનોં ઘુટને ઝમીન પર બિછાકર કાઈદહકી તરહ બૈઠે ઔર આગેકી તરફ ઝરા ઝુકકર બૈઠે.

(૧૨) ખાનેકે બાદ બરતન પ્યાલા વ પલેટકો સાફ કર લેના.

ફિર બરતન ઉસકે લિયે દુઆએ મગફિરત કરતા હૈ.

(૧૩) ખાનેકે બાદકી દુઆ પઢના.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ اَطْعَمَنَا
وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ

'અલ્હમ્દુલિલ્લા હિલ્લઝી અત્અમના વ સકાના વ જઅલના મિનલ્મુસ્લિમીન.'

તર્જુમા :- તમામ તારીફેં અલ્લાહકે લિયે હૈં જિસને ખિલાયા ઔર પિલાયા ઔર મુસલમાનોંમેં બનાયા.

(૧૪) પેહલે દસ્તરખ્વાન ઉઠવાના ઔર ફિર ખૂદ ઉઠના.

(૧૫) દસ્તરખ્વાન ઉઠાનેકી (યે) દુઆ પઢના.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ حَمْدًا كَثِيْرًا طَيِّبًا
مُّبَارَكًا فِيْهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَّلَا مُوَدَّعٍ
وَلَا مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا

'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ હમ્દન્ કષીરન્ તય્યિબમ્મુબારકન્ ફીહી ગૈર મુક્ફિય્યિવ્ વલા મુવદ્દઈન્ વલા મુસ્તગ્નન્ અન્હુ રબ્બના.'

તર્જુમા :- સબ તારીફેં અલ્લાહકે લિયે હૈં ઐસી તારીફેં જો બહોત હોં, પાકીઝા ઔર બાબરકત હો. અય હમારે રબ હમ ઈસ ખાનેકો કાફી સમઝકર યા બિલકુલ રૂખ્સત કરકે યા ઉસસે ગૈર મોહતાજ હોકર નહીં ઉઠા રહે હૈં.

(૧૬) દોનોં હાથ ધોના.

(૧૭) કુલ્લી કરના.

(૧૮) અગર શુરૂમેં બિસ્મિલ્લાહ પળ્હના ભૂલ જાએ તો યૂં પળ્હે.

بِسْمِ اللّٰهِ اَوَّلَهٗ وَاٰخِرَهٗ

'બિસ્મિલ્લાહિ અવ્વલહૂ વ આખિરહૂ.'

(૧૯) જબ કિસીકી દાવત ખાએ તો મેઝબાન (યાની દાવત દેનેવાલે) કો યે દુઆ દે.

اَللّٰهُمَّ اَطْعِمْ مَنْ اَطْعَمَنِيْ
وَاسْقِ مَنْ سَقَانِيْ

'અલ્લાહુમ્મ અત્ઈમ્ મન્ અત્અમની વસ્કિ મન્ સકાની.'

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ જિસને ખિલાયા મુઝકો ઉસે ખિલા. ઔર જિસને પિલાયા મુઝકો ઉસે પિલા.

(૨૦) સિરકા ઈસ્તેમાલ કરના સુન્નત હૈ. જિસ ઘરમેં સિરકા મૌજૂદ હૈ વો ઘર સાલનસે ખાલી નહીં સમઝા જાતા.

(૨૧) ખાલિસ ગંદુમ (ઘેહૂં - ઘઉં) અગર કોઈ ઈસ્તેમાલ કરતા હૈ તો ઉસે ચાહિયે કે ઉસમેં કુછ જવ ભી મિલા લે, ચાહે થોળી હી મિકદારમેં હો તાકે સુન્નત પર અમલકા સવાબ હાસિલ હો જાએ.

(૨૨) ગોશ્ત ખાના સુન્નત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન હૈ કે દુનિયા ઔર આખિરતમેં ખાનોંકા સરદાર ગોશ્ત હૈ.

(૨૩) (અપને મુસલમાન ભાઈકી) દાવત કુબૂલ કરના સુન્નત હૈ. (અલબત્તા અગર ઝિયાદા આમ્દની) સૂદ યા રિશ્વતકી હો યા વો બદકારીમેં મુબ્તલા હો તો ઉસકી દાવત કુબૂલ નહીં કરની ચાહિયે.

(૨૪) અપને અઝીઝોં, દોસ્તોં, રિશ્તેદારોં ઔર મસાકીનકો વલીમાકા ખાના ખિલાના સુન્નત હૈ.

(૨૫) મય્યિતકે રિશ્તેદારોંકો ખાના દેના મસનૂન હૈ.

(૨૬) ખાનેકે વકત બિલકુલ ખામોશ રેહના મકરૂહ હૈ (શામી) લેકિન ગમ ઔર ફિકર ઔર મર્ઝકી બાત ન કરે.

શરહે અબૂ દાઉદ બઝલુલ મજહૂદ સફા ૩૫ પર લિખ્ખા હૈ કે,

● જબ કોઈ શખ્સ બિસ્મિલ્લાહ કેહકર અપને ઘરમેં દાખિલ હોતા હૈ તો શૈતાન અપને ભાઈયોંસે કેહતા હૈ કે અય ભાઈયો! લા મબૈત લકુમ. તુમહારે લિયે ઈસ ઘરકે દરવાઝે બંદ હો ચુકે હૈં. રાત બસરીકે લિયે કોઈ ઔર ઘર તલાશ કર લો.

● ઔર જબ ખાનેકે વકત બિસ્મિલ્લાહ પઢ લિયા જાતા હૈ તો શૈતાન કેહતા હૈ, લો અબ ખાને પર ભી પાબંદી લગ ગઈ. યાની ન યહાં રેહ સકતે હો ઔર ન ખા સકતે હો.

● ઔર અગર બંદા ઘરમેં દાખિલ હોતે વકત બિસ્મિલ્લાહ કેહના ભૂલ જાએ તો ઉસ વકત શૈતાન અપને ભાઈયોંસે કેહતા હૈ અદરકતુમુલ્મબૈત. તુમને ઘર પા લિયા રાત ગુઝારનેકે લિયે.

● ઔર અગર વો બંદા ખાતે વકત ભી બિસ્મિલ્લાહ પઢના ભૂલ જાએ તો શૈતાન કેહતા હૈ અદ્રક્તુમુલ્મબૈત વલ્અશાઅ. યાની રેહનેકે સાથ સાથ ખાનેકી ભી ઈજાઝત હૈ.

પીનેકી સુન્નતેં

(૧) દાહને હાથસે પીનેકા બરતન પકડના.

(૨) પીનેસે પેહલે અગર ખળે હોં તો બૈઠ જાના ચાહિયે. ખળે હોકર પીના મના હૈ.

(૩) **બિસ્મિલ્લાહ** કેહકર પીના ઔર પીકર **અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ** કેહના.

(૪) તીન સાંસમેં પીના ઔર સાંસ લેતે વકત બરતનકો મુંહસે અલગ કરના.

(૫) બરતનકે ટૂટે હુએ કિનારેકી તરફસે ન પીના.

(૬) મશકસે મુંહ લગાકર ન પીના. યા કોઈ ભી ઐસા બરતન હો જિસસે એક દમ પાની ઝિયાદા આ જાનેકા એહતિમાલ હો યા યે અંદેશા હો કે ઉસમેં કોઈ સાંપ યા બિચ્છુ આ જાએ.

(૭) સિર્ફ પાની પીનેકે બાદ યે દુઆ પળહના ભી મસનૂન હૈ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ سَقَانَا عَذْبًا
فُرَاتًا بِرَحْمَتِهٖ مَاءً وَّلَمْ يَجْعَلْهُ
بِذُنُوْبِنَا مِلْحًا اُجَاجًا

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી સકાના અઝ્બન્ ફુરાતન્ બિરહ્મતિહી માઅંવ્વલમ્ યજ્અલ્હુ બિઝુનૂબિના મિલ્હન્ ઉજાજા.

(રૂહુલ મઆની સ. ૧૪૯, પા. ૨૭)

(૮) પાની પીકર અગર દૂસરોંકો દેના હૈ તો પેહલે દાહનેવાલેકો દેં ફિર ઉસી તરતીબસે દૌર ખતમ હો. ઉસી તરહ ચાય યા શરબત ભી પેશ કરેં.

(૯) દૂધ પીનેકે બાદ યે દુઆ પઢેં.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيْهِ وَزِدْنَا مِنْهُ

અલ્લાહુમ્મ બારિક્ લના ફીહિ વ ઝિદ્ના મિન્હુ.

(૧૦) પિલાનેવાલેકો આખિરમેં પીના.

(૧૧) આબે ઝમઝમ ખળે હોકર પીના.

(૧૨) વુઝૂકા બચા હુવા પાની ખળે હોકર પીના. ઉસમેં બીમારિયોંકે લિયે શિફા હૈ. અલ્લામા શામી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે મૈંને બાર બાર અપની બીમારિયોંમેં ઈસકા તજ્રુબાં કિયા હૈ ઔર શિફા પાઈ હૈ.

લિબાસકી સુન્નતેં

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો સફેદ રંગકા કપડા પસંદ થા.

(૨) કમીસ, કુરતા યા સદરી વગૈરહ પેહનેં તો પેહલે દાયાં હાથ આસ્તીનમેં ડાલેં ફિર બાયાં હાથ. ઉસી તરહ પાયજામા ઔર શલવારકે લિયે પેહલે દાયાં પાંવ ફિર બાયાં પાંવ.

(૩) પાયજામા, શલવાર યા લુંગી ટખનાસે ઉપર રખ્ખેં. ટખનાસે નીચે લટકાનેસે અલ્લાહ તઆલા નારાઝ હોતે હૈં. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તેહબંદ ટખ્ના (ઘૂંટી) સે નીચે લટકાનેવાલે પર અલ્લાહ તઆલા નઝરે રહમત નહીં ફરમાએગા.

(૪) નયા કપડા પહેનકર યે દુઆ પળ્હેં.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ كَسَانِیْ هٰذَا

مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِّنِّیْ وَلَا قُوَّةٍ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી કસાની હાઝા મિન્ ગૈરિહૌલિમ્ મિન્ની વલા કુવ્વતિન.

(૫) અમામા (પાઘડી) કે નીચે ટોપી રખના સુન્નત હૈ. બગૈર ટોપીકે અમામા બાંધના સુન્નતકે ખિલાફ હૈ.

(૬) કાલા સાફા બાંધના મસનૂન હૈ, શમ્લા (છેડો) છોડના ભી મસનૂન હૈ. શમ્લાકી મિકદાર એક હાથ યા ઉસસે ઝિયાદા ભી સાબિત હૈ.

(૭) કપડે ઉતારતે વક્ત બિસ્મિલ્લાહ કહેં ઔર ઈબ્તિદા બાંઈ જાનિબસે કરેં. કમીસ યા કુરતા વગૈરહ ઉતારના હો તો પેહલે બાયાં હાથ આસ્તીનસે નિકાલેં ફિર દાહના હાથ. ઉસી તરહ શલવાર ઔર પાયજામા ઉતારતે વક્ત પેહલે બાયાં પૈર બાહિર નિકાલેં ફિર દાહના.

(૮) જૂતા પેહલે દાહને પાંવમેં પેહનેં ફિર બાએં પાંવમેં.

(૯) ઉતારતે વક્ત પેહલે બાએં પાંવસે ઉતારેં ફિર દાએંસે.

(૧૦) નયા જૂતા પહેનકર યે દુઆ પળ્હેં.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِهٖ

وَخَيْرِ مَا هُوَ لَهٗ وَ اَعُوْذُبِكَ مِنْ

شَرِّهٖ وَشَرِّ مَا هُوَ لَهٗ

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક મિન્ ખૈરિહી વ ખૈરિ માહુવ

લહૂ વ અઊઝુબિક મિન્ શર્રિહી વ શર્રિ માહુવ લહૂ.

બાલોંકી સુન્નતેં

(૧) નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે સર મુબારકકે બાલોંકી લંબાઈ કાનોંકે દરમિયાન તક ઔર દૂસરી રિવાયતકે મુતાબિક કાનોં તક ઔર એક ઔર રિવાયતકે મુતાબિક કાનોંકી લવ તક થી. ઈનકે અલાવા કંધોં તક યા કંધોંકે કરીબ તક હોનેકી ભી રિવાયાત હૈ.

(શમાઈલે તિરમિઝી)

(૨) યા તો સારે સરકે બાલ રખ્ખે યા સારા સર મુંડવા દે. એક હિસ્સાકે બાલ રખના ઔર એક હિસ્સાકે મુંડવાના યા તરશવાના હરામ કામ હૈ. અલ્લાહ તઆલા હર મુસલમાનકો ઈસસે બચાએ.

(૩) ડાળ્હીકો બળ્હાને ઔર મૂંછોંકો કમ કરનેકે મુતઅલ્લિક હદીસમેં હુકમ વારિદ હૈ. ડાળ્હી (એક મુશ્તસે કમ) કતરવાને ઔર મુંડવાનેકો હરામ ફરમાયા ગયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા હર મુસલમાનકો ઈસસે મેહફૂઝ રખ્ખે.

(૪) મૂંછોંકો કતરનેમેં મુબાલગા કરના સુન્નત હૈ.

(૫) ઝેરે નાફ, બગલ ઔર નાકકે બાલ લેના. ચાલીસ રોઝ ગુઝર જાએં ઔર સફાઈ ન કરે તો ગુનેહગાર હોગા.

(૬) બાલોંકો ધોના, તેલ લગાના ઔર કંઘા કરના મસનૂન હૈ. લેકિન એક આધ દિન બીચમેં છોળ દેના ચાહિયે.

(૭) જબ તેલ ડાલનેકા ઈરાદા હો તો બાએં હાથકી હથેલીમેં તેલ લેકર પેહલે અબરૂઓં (ભવાં) પર ફિર આંખોં (પાંપણ) પર ઔર ફિર સરમેં તેલ ડાલેં.

(૮) સરમેં તેલ ડાલનેકી ઈબ્તિદા પેશાની (કપાળ) કી તરફસે કરેં.

(૯) કંઘા કરેં તો પેહલે દાઈ તરફસે શુરૂ કરેં.

(૧૦) કંઘા કરતે હુએ યા ઝરૂરતકે વકત જબ ભી આઈના દેખેં તો યે દુઆ પળ્હેં.

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ حَسَّنْتَ خَلْقِيْ
فَحَسِّنْ خُلُقِيْ

અલ્લાહુમ્મ અન્ત હસ્સન્ત ખલ્કી ફહસ્સિન્ ખુલુકી.

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ! આપને મેરી સૂરત અચ્છી બનાઈ, મેરે અખ્લાક ભી અચ્છે કર દીજિયે.

નાખુન કાટનેકી સુન્નત

(૧) દાહને હાથકી અંગુશ્તે શહાદત (કલિમએ શહાદતવાલી ઉન્ગલી) સે શુરૂ કરેં ઔર છુંગલી તક, ફિર બાએં હાથકી છુંગલીસેં બાએં હાથકે અંગૂઠે તક, ફિર આખિરમેં દાહને હાથકે અંગૂઠેકા નાખુન કાટેં.

પૈરકે નાખુન કાટનેકા તરીકા :-

દાહને પાંવકી છુંગલીસે શુરૂ કરકે અંગૂઠે તક, ફિર બાએં પાંવકે અંગૂઠેસે છુંગલી તક તરતીબવાર નાખુન કાટના ચાહિયે. યેહી તરીકા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા નાખુન તરાશનેકા શામીમેં મન્કૂલ હૈ જિસકી ઈબારત મઅ હવાલા નકલ હૈ.

નાખુન જુમ્આકી નમાઝસે પેહલે કાટના સુન્નત હૈ.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) જુમ્આકે દિન નમાઝે જુમ્આસે પેહલે મૂંછોં ઔર નાખુનોંકો કાટતે થે. (શામી જિ. ૫ સ. ૨૮૮)

રિવાયત હૈ કે જો શખ્સ જુમ્આકે દિન નાખુન કાટે તો અગલે જુમ્આ તકકી બલાઓંસે ઉસકો અલ્લાહ તઆલા પનાહ દેંગે.

(શામી જિ. ૫ સ. ૨૮૭)

તમ્બીહ :- હાફિઝ ઈબ્ને હજર અસ્કાલની (રહ.) ઔર અલ્લામા ઈબ્ને દકીકુલ ઈદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે નાખુન તરાશનેમેં કોઈ ખાસ કૈફિયત ઔર કિસી દિનકી તઅયીન હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે મન્કૂલ ઔર સાબિત નહીં. લિહાઝા ઉપર વાલે તરીકેકે મુસ્તહબ હોનેકા એતિકાદ જાઈઝ નહીં.

(બઝલુલ મજહૂદ ફી હલ્લિ અબી દાઉદ જિ. ૧ સ. ૩૩)

કુફ્ર યા ગુનાહકે વસાવિસકે વકત યે પઢના સુન્નત હૈ

વસાવિસકે વકતકી સુન્નત

(૧) અઊઝુબિલ્લાહિ મિનશ્શૈતા નિર્રજીમ. પઢે ઔર આમન્તુબિલ્લાહિ વ રુસુલિહી. (મિરકાત જિ. ૧ સ. ૧૩)

(૨) દૂસરી સુન્નત યે હૈ કે ઝાતે હક તઆલામેં ગૌર (ચિંતન, મનન, વિચાર) ન કરે. સોચનેકા તઅલ્લુક મખ્લૂકસે હૈ. ન કે ખાલિકસે. (મસાઈલુસ્સુલૂક, બયાનુલ કુરઆન)

બીમારી, ઈલાજ ઔર ઈયાદતકી સુન્નતેં

(૧) બીમારીમેં દવા ઔર ઈલાજ કરવાના મસનૂન હૈ. ઈલાજ કરાતા રહે મગર બીમારીકી શિફામેં નઝર અલ્લાહ હી પર રખ્ખે.

(૨) કલોંજી[૧] ઔર શહદકે સાથ ઈલાજ કરના સુન્નત હૈ. રસૂલે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને ઈન દોનોં ચીઝોંમેં શિફા રખ્ખી હૈ. ઈન દોનોંકી તારીફમેં બહોતસી હદીસેં આઈ હૈં.

(૩) ઈલાજકે દૌરાન નુકસાન પહોંચાનેવાલી ચીઝોંસે પરહેઝ કરના.

(૪) અપને બીમાર (દીની) ભાઈકી ઈયાદતકે લિયે જાના સુન્નત હૈ.

(૫) બીમારપુર્સી કરકે જલ્દ લોટ આના સુન્નત હૈ. કહીં તુમહારે ઝિયાદા દેર તક બૈઠનેસે બીમાર ગમગીન ઔર રંજીદા ન હો જાએ. યા ઘરવાલોંકે કામમેં ખલલ ન પડે.

(૬) બીમારકી હર તરહ તસલ્લી કરના મસનૂન હૈ. મસલન ઉસસે યે કહે કે ઈન્શાઅલ્લાહ તુમ જલ્દ અચ્છે હો જાઓગે. અલ્લાહ તઆલા બળી કુદરતવાલે હૈં. કોઈ ડર યા ખૌફ પૈદા કરનેવાલી બાત બીમારસે ન કહે.

(૭) બીમારપુર્સી રાતમેં ભી જાઈઝ હૈ. ઉસકો જો લોગ મન્હૂસ કેહતે હૈં વો ગલતી પર હૈં. ઉસી તરહ બીમારીકી ખબર

---

૧. કલોંજી યાની કાલાજીરા. એક તરહકા કાલા બીજ, વનસ્પતિ દવા.

મિલે તો જબ દિલ ચાંહે ઈયાદત કર આએ. યે જો ખયાલ હૈ કે તીન દિન બીમારીકે ગુઝર લેં તો ઈયાદતકો જાએં યે બે અસલ બાત હૈ.

(૮) જબ કિસી મરીઝકી ઈયાદત કરે તો ઉસસે યૂં કહે :

لَا بَأْسَ طَهُوْرٌ اِنْشَاءَ اللّٰهُ

લા બઅ્સ તહૂરુન્ ઈન્શાઅલ્લાહુ

ફિર ઉસકી શિફાયાબીકે લિયે સાત બાર યે દુઆ પળ્હે :

اَسْئَلُ اللّٰهَ الْعَظِيْمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ اَنْ يَّشْفِيَكَ ۔

અસ્અલુલ્લાહલ્ અઝી-મ રબ્બલ્અર્શિલ્ અઝીમિ અંય્ યશ્ફિયક.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ કે સાત મરતબા ઉસકે પળ્હનેસે મરીઝકો શિફા હોગી. હાં ઉસકી મૌત હી આ ગઈ હો તો દૂસરી બાત હૈ.

અઝાન ઔર ઈકામતકી સુન્નતેં

(૧) અઝાન ઔર ઈકામત કિબ્લા રૂ કેહના સુન્નત હૈ.

(૨) અઝાનકે અલ્ફાઝ ઠહેર ઠહેરકર અદા કરના ઔર ઈકામતકે અલ્ફાઝ જલ્દ અઝ જલ્દ અદા કરના સુન્નત હૈ.

(૩) અઝાનમેં હય્ય અલસ્સલાહ ઔર હય્ય અલલ્ફલાહ કેહતે વકત દાઈં ઔર બાઈં તરફ મુંહ ફેરના સુન્નત હૈ. લેકિન

સીના ઔર કદમ કિબ્લા રૂખ હી રહે.

(૪) જબ અઝાન સુનો તો તિલાવત, ઝિક્ર વ તસ્બીહ બંદ કર દો ઔર અઝાનકા જવાબ દો, યાની અઝાનકે કલિમાતકો દોહરાઓ. જબ મુઅઝ્ઝિન **હય્ય અલસ્સલાહ ઔર હય્ય અલલ્ ફલાહ** કહે તો જવાબમેં **લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ.** કહો.

(૫) ફજરકી અઝાનમેં **અસ્સલાતુ 'ખૈરૂમ્ મિનન્નૌમ'** કે જવાબમેં **'સદક્ત વ બરર્ત'** કહા જાએગા.

(૬) ઈકામતકા જવાબ ભી અઝાનકી તરહ દિયા જાએગા લેકિન **કદ્કા મતિસ્સલાતુ**કે જવાબમેં **અકામહલ્લાહુ વ અદામહા** કહા જાએગા.

(૭) અઝાન ખતમ હોનેકે બાદ દુરૂદ શરીફ પઢના સુન્નત હૈ.

(૮) દુરૂદ શરીફ પઢકર યે દુઆ પઢેં.

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ
التَّامَّةِ وَالصَّلٰوةِ الْقَآئِمَةِ اٰتِ
مُحَمَّدَ اِلْوَسِيْلَةَ وَ الْفَضِيْلَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدَ اِلَّذِیْ وَ
عَدْتَّهٗ اِنَّكَ لَاتُخْلِفُ الْمِيْعَادْ

અલ્લાહુમ્મ રબ્બ હાઝિહિદ્ દઅ્વતિત્તામ્મતિ વસ્સલાતિલ્

કાઈમતિ આતિ મુહંમદનિલ્ વસીલત વલ્ફઝીલત વબ્અષ્હુ મકામમ્ મહમૂદનિલ્લઝી વઅત્તહૂ ઈન્નક લા તુખ્લિફુલ્મીઆદ.

નોટ :- મુલ્લા અલી કારી (રહ.) મિરકાત જિ. ૨ સફા ૧૬૩ પર ફરમાતે હૈં :

વદ્દરજતર્રફીઅતકા લફ્ઝ ઔર આખિરમેં યા અર્હમર્રાહિમીન. જો મશ્હૂર હૈ ઉસકા સુબૂત રિવાયાતમેં નહીં મિલતા હૈ.

સફરકી સુન્નતેં

(૧) જહાં તક હો સકે સફરમેં કમ સે કમ દો આદમી જાએં. તન્હા આદમી સફર ન કરે. અલ્બત્તા ઝરૂરત ઔર મજબૂરીમેં કોઈ હરજ નહીં કે તન્હા આદમી સફર કરે.

(૨) સવારીકે લિયે રકાબમેં પાંવ રખ્ખેં તો બિસ્મિલ્લાહ કહેં.

(૩) સવારી પર અચ્છી તરહ બૈઠ જાએં તો તીન મરતબા અલ્લાહુ અકબર કહેં ફિર યે દુઆ પઢેં.

سُبْحَانَ الَّذِىْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا
وَمَا كُنَّا لَهٗ مُقْرِنِيْنَ وَ اِنَّا اِلٰى
رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ۔

સુબ્હાનલ્લઝી સખ્ખર લના હાઝા વમાંકુન્ના લહૂ મુક્રિનીન વ ઈન્ના ઈલા રબ્બિના લમુન્કલિબૂન.

(૪) ફિર યે દુઆ પઢ્હેં.

اَللّٰهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا هٰذَا السَّفَرَ وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهٗ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصَّاحِبُ فِى السَّفَرِ وَالْخَلِيْفَةُ فِى الْاَهْلِ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْٓ اَعُوْذُبِكَ مِنْ وَّعْثَآءِ السَّفَرِ وَكَاٰبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوْٓءِ الْمُنْقَلَبِ فِى الْمَالِ وَالْاَهْلِ وَالْوَلَدِ ۝

અલ્લાહુમ્મ હવ્વિન્ અલૈના હાઝસ્સફર વત્વિઅન્ના બુઅ્દહૂ અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સાહિબુ ફિસ્સફરિ વલ્ખલીફતુ ફિલ્અહ્લિ. અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિંવ્વઅ્ષાઈસ્સફરિ વ કઅ્બતિલ્ મન્ઝરિ વ સૂઈલ્મુન્કલબિ ફિલ્માલિ વલ્અહ્લિ વલ્વલદિ.

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ! આસાન કર દીજિયે હમ પર ઈસ સફરકો ઔર તય કર દીજિયે હમ પર મસાફત (દૂરી) ઈસકી. અય અલ્લાહ! આપ હી રફીકે સફર હૈં સફરમેં, ઔર ખબરગીરાં હૈં ઘર બારમેં. યા અલ્લાહ મૈં પનાહ ચાહતા હૂં આપકી સફરકી મશક્કતસે ઔર બુરી હાલત દેખનેસે ઔર વાપસ આકર બુરી હાલત પાનેસે માલમેં ઔર ઘરમેં ઔર બચ્ચોંમેં.

(૫) સફરમેં ઠહેરનેકી ઝરૂરત પેશ આએ તો સુન્નત યે હૈ કે રાસ્તાસે હટકર કિયામ કરે. રાસ્તામેં પડાવ ન ડાલે કે આને જાનેવાલોંકા રાસ્તા રૂકે ઔર ઉનકો તકલીફ હો.

(૬) સફરકે દરમિયાન જબ સવારી બુલંદી (ઊંચાણ) પર ચળ્હે તો તીન મરતબા અલ્લાહુ અકબર કહેં.

(૭) જબ સવારી નશેબ યા પસ્તી (નીચાણ) મેં ઉતરને લગે તો તીન બાર સુબ્હાનલ્લાહ કહેં.

(૮) જિસ શહેર યા ગાંવમેં જાનેકા ઈરાદા હો ઉસે જબ દૂરસે દેખ લેં તો તીન બાર યે દુઆ પળ્હેં.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيْهَا

અલ્લાહુમ્મ બારિક લના ફીહા.

અય અલ્લાહ બરકત દે હમેં ઈસ શહેરમેં.

(૯) ઔર જબ ઉસ શહેરમેં દાખિલ હોને લગેં તો યે દુઆ પળ્હેં :

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا جَنَاهَا وَحَبِّبْنَا
اِلٰى اَهْلِهَا وَحَبِّبْ صَالِحِيْ
اَهْلِهَا اِلَيْنَا

અલ્લાહુમ્મર્ઝુકના જનાહા વહબ્બિબ્ના ઈલા અહ્લિહા વહબ્બિબ્ સાલિહી અહ્લિહા ઈલૈના.

તર્જુમા :- યા અલ્લાહ! નસીબ કીજિયે હમેં સમરાત (ફલ) ઈસકે, ઔર અઝીઝ કર દીજિયે હમેં અહલે શહેરકે નઝદીક, ઔર મુહબ્બત દીજિયે હમેં ઈસ શહેરકે નેક લોગોંકી.

(૧૦) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે જબ સફરકી ઝરૂરત પૂરી હો જાએ તો અપને ઘર લૌટ આએ. બાહિર સફરમેં

બિલા ઝરૂરત ઠહેરના અચ્છા નહીં.

(૧૧) દૂરદરાઝકે સફરસે બહોત દિનોં બાદ લૌટે તો સુન્નત યે હૈ કે,

● અચાનક ઘરમેં દાખિલ ન હો, બલ્કે અપને આનેકી ખબર કરે ઔર કુછ દેર બાદ ઘરમેં દાખિલ હો.

● ઐસે હી ઝિયાદા રાત ગએ અગર દેરસે ઘર આએ તો ઉસી વકત ઘરમેં ન જાએ બલ્કે બેહતર હૈ કે સુબહ મકાનમેં જાએ, અલબત્તા ઘરવાલોંકો તુમહારે દેરસે આનેકી ખબર હો ઔર ઉનકો તુમહારા ઈન્તિઝાર ભી હો તો ઉસી વકત ઘરમેં દાખિલ હોનેમેં કોઈ હરજ નહીં. ઈન મસનૂન તરીકોં પર અમલ કરનેસે દીન ઔર દુનિયાકી ભલાઈ હાસિલ હોગી.

(૧૨) સફરમેં કુત્તા ઔર ઘુંઘરૂ સાથ રખનેકી મુમાનઅત આઈ હૈ. ક્યૂંકે ઉનકી વજહસે શૈતાન પીછે લગ જાતા હૈ ઔર સફરકી બરકત જાતી રેહતી હૈ.

(૧૩) સફરસે લૌટકર આનેવાલેકે લિયે યે મસનૂન હૈ કે ઘરમેં દાખિલ હોનેસે પેહલે મસ્જિદમેં જાકર દો રકાત નમાઝ પઢ્હે.

(૧૪) જબ સફરસે વાપસ આએ તો યે દુઆ પઢ્હે.

آئِبُوْنَ تَائِبُوْنَ عَابِدُوْنَ
لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ

આઈબૂન તાઈબૂન આબિદૂન લિરબ્બિના હામિદૂન.

તર્જુમા :- હમ લૌટનેવાલે હૈં, તૌબા કરનેવાલે હૈં અલ્લાહકી

બંદગી કરનેવાલે હૈં. અપને રબકી હમ્દ કરનેવાલે હૈં.

નિકાહકી સુન્નતેં

(૧) મસનૂન નિકાહ વો હૈ જો સાદા હો, જિસમેં હંગામા યા ઝિયાદા તકલ્લુફ (ઔપચારિકતા) ઔર જહેઝ વગૈરહકે સામાનકા ઝગડા (ઝંઝટ) ન હો.

(૨) નિકાહકે લિયે નેક ઔર સાલેહ શખ્સકો તલાશ કરના ઔર મંગની યા પૈગામ ભેજના મસનૂન હૈ.

(૩) જુમ્આકે દિન મસ્જિદમેં ઔર શવ્વાલકે મહીનામેં નિકાહ કરના પસંદીદા ઔર મસનૂન હૈ.

(૪) નિકાહકો મશહૂર કરના ઔર નિકાહકે બાદ છુવારે યા ખજૂર લુટાના યા તકસીમ કરના સુન્નત હૈ.

(૫) હૈસિયતકે મુતાબિક મહર મુકર્રર કરના સુન્નત હૈ.

(૬) શાદીકી પેહલી રાત જબ બીવીસે તન્હાઈ હો તો બીવીકી પેશાનીકે ઉપરકે બાલ પકડકર યે દુઆ પઢે.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اَسْئَلُكَ خَيْرَهَا

وَخَيْرَ مَا فِيْهَا وَاَعُوْذُ بِكَ

مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيْهَا

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક ખૈરહા વ ખૈર મા ફીહા વ અઊઝુબિક મિન્ શર્રિહા વ શર્રિ મા ફીહા.

(૭) જબ બીવીસે સોહબતકા ઈરાદા કરે તો યે દુઆ પઢે

લે વરના શૈતાનકા નુત્ફા ભી મર્દકે નુત્ફાકે સાથ અંદર ચલા જાતા હૈ ઔર ઔલાદ શૈતાનકી ખસ્લતોંમેં મુબ્તલા હોગી. દુઆ યે હૈ.

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا
الشَّيْطٰنَ وَجَنِّبِ الشَّيْطٰنَ
مَارَزَقْتَنَا

બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ જન્નિબ્નશ્શૈતાન વ જન્નિબિશ્ શૈતાન મા રઝક્તના.

તર્જુમા :- મૈં અલ્લાહકા નામ લેકર યે કામ કરતા હું. અય અલ્લાહ હમકો શૈતાનસે બચા ઔર જો ઔલાદ તુ હમકો દે ઉસકો ભી શૈતાનસે દૂર રખ

(ઈસ દુઆકો પઢ લેનેસે જો ઔલાદ હોગી ઉસકો શૈતાન કભી નુકસાન નહીં પહોંચા સકેગા.)

(૮) વલીમા

● દુલ્હનકે સાથ પેહલી રાત ગુઝારનેકે બાદ અપને અઝીઝોં, દોસ્તોં, રિશ્તેદારોં ઔર મસાકીનકો વલીમાકા ખાના ખિલાના સુન્નત હૈ.

● વલીમાકે લિયે ઝરૂરી નહીં હૈ કે બળે પૈમાને પર ખાના તૈયાર કરકે ખિલાએ. થોડા ખાના હૈસિયતકે મુતાબિક તૈયાર કરકે દોસ્તોં અઝીઝોં વગૈરહકો થોડા થોડા ખિલાના ભી સુન્નત અદા કરનેકે લિયે કાફી હૈ.

● બહોત બુરા વલીમા વો હૈ કે માલદાર ઔર દુનિયાદાર લોગોંકો તો બુલાયા જાએ મગર ગરીબ, મિસ્કીન, મોહતાજ ઔર દીનદાર લોગોંકો ધુત્કાર દિયા જાએ. ઐસે બુરે વલીમાસે બચના ચાહિયે.

● વલીમામેં સુન્નત અદા કરનેકી નિય્યત રખ્ખો.

● જો વલીમા નામવરી ઔર દિખાવેકે લિયે યા લોગોંકી તારીફકે લિયે કિયા જાએ ઉસકા કુછ સવાબ નહીં. બલ્કે અલ્લાહ તઆલાકી નારાઝગી ઔર ગુસ્સાકા અંદેશા હૈ.

(૯) મરદોંકે લિયે સાડે ચાર માશા વઝનસે કમકી ચાંદીકી અંગૂઠી પહેનનેકી ઈજાઝત હૈ ઔર સોનેકી અંગૂઠી મરદોંકે લિયે બિલકુલ હરામ હૈ.

—ઔરતોંકો મેંહદી ઈસ્તેમાલ કરના સુન્નત હૈ.

મૌત ઔર ઉસકે બાદકી સુન્નતેં

(૧) જબ માલૂમ હોને લગે કે મૌતકા વકત કરીબ હૈ તો ઉસ વકત જો લોગ મૌજૂદ હોં ઉસકા મુંહ કિબ્લાકી તરફ ફેર દેં.

(મુસ્તદરક હાકિમ)

(૨) જબ મૌત કરીબ માલૂમ હો તો યે દુઆ પઢ્હે.

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِىْ وَارْحَمْنِىْ

وَاَلْحِقْنِىْ بِالرَّفِيْقِ الْاَعْلٰى

અલ્લાહુમ્મગ્ફિર્લી વર્હમ્ની વ અલ્હિક્ની બિર્રફીકિલ્ અઅ્લા.

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ! મુઝકો બખ્શ દે ઔર મુઝ પર રહમ ફરમા ઔર મુઝે ઉપરવાલે સાથિયોંમેં પહોંચા દે.

(બુખારી, મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૩) જબ રૂહ નિકલનેકે આસાર મેહસૂસ હોં તો યે દુઆ પઢે.

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّىْ عَلٰى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ

અલ્લાહુમ્મ અઈન્ની અલા ગમરાતિલ્ મૌતિ વ સકરાતિલ્ મૌતિ. (તિરમિઝી)

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ! મૌતકી સખ્તિયોંકે મૌકા પર ઔર જાંકુની (કી તકલીફ) પર મેરી મદદ ફરમા.

(૪) જબ મૌત વાકેઅ હો જાએ તો તઅલ્લુક વાલે યે દુઆ પઢેં.

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ اَللّٰهُمَّ اْجُرْنِىْ فِىْ مُصِيْبَتِىْ وَاَخْلِفْ لِىْ خَيْرًا مِّنْهَا

ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન. અલ્લાહુમ્મ અજિર્ની ફી મુસીબતી વઅખ્લિફલી ખૈરમ્ મિન્હા. (મુસ્લિમ)

તર્જુમા :- બેશક હમ અલ્લાહ હી કે લિયે હૈં ઔર હમ અલ્લાહ હીકી તરફ લૌટનેવાલે હૈં. અય અલ્લાહ! મેરી મુસીબતમેં અજર દે ઔર ઉસકે બદલે મુઝે ઉસસે અચ્છા બદલ ઈનાયત ફરમા.

(૫) રૂહ નિકલ જાનેકે બાદ મય્યિતકી આંખેં બંદ કરે.

(૬) જો શખ્સ મય્યિતકો તખ્ત પર રખનેકે લિયે ઉઠાએ યા જનાઝા ઉઠાએ તો બિસ્મિલ્લાહ કહે. (ઈબ્ને અબી શૈબા)

(૭) મય્યિતકો દફન કરનેમેં જલ્દી કરના સુન્નત હૈ. (અબૂ દાઉદ)

(૮) જબ મય્યિતકો કબરમેં રખ્ખે તો યે દુઆ પઢે.

بِسْمِ اللّٰهِ وَعَلٰى مِلَّةِ
رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહિ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ. (બેહિશ્તી ઝેવર)

(૯) મય્યિતકો કબરમેં દાહની કરવટ પર ઈસ તરહ લિટાના ચાહિયે કે પૂરા સીના કાબાકી તરફ હો ઔર પુશ્તકો કબરકી દીવારસે લગા દે. આજ કલ લોગ સિર્ફ મુંહ કાબાકી તરફ કર દેતે હૈં ઔર ચિત લિટાતે હૈં કે સીના આસમાનકી તરફ હોતા હૈ. યે બિલકુલ સુન્નતકે ખિલાફ હૈ.

(૧૦) મય્યિતકે રિશ્તેદારોંકો ખાના દેના મસનૂન હૈ. ઉસ ખાનેકા તમામ બિરાદરી યા રિશ્તેદારોંકો ખાના જાઈઝ નહીં. મય્યિતવાલોંકે ખાનેમેં જો શરીક હૈં ઉનકે લિયે યે ખાના જાઈઝ હૈ. નામવરી ઔર દિખલાવેકે લિયે ઐસા કરના જાઈઝ નહીં. જો મૌજૂદ હો દે દિયા જાએ. (જામેઅ તિરમિઝી, ઈબ્ને માજા)

(૧૧) કબરકો ન બહોત ઉંચી કરેં ન પક્કી બનાએં. (મદારિજુન્નુબુવ્વહ)

(૧૨) કબર પર પાની છિડકના સુન્નત હૈ. (દુર્રે મુખ્તાર, શામી)

(૧૩) જબ મય્યિતકે દફનસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફારિગ હોતે તો ખૂદ ભી ઉસકે લિયે દુઆ કરતે ઔર દૂસરોંકે લિયે ભી ફરમાતે કે અપને ભાઈકે લિયે ઈસ્તિગફાર કરો. ઔર સાબિત કદમ રેહનેકી દુઆ કરો કે અલ્લાહ ઉસે મુન્કિર નકીરકે જવાબમેં સાબિત કદમ રખ્ખે. (અબૂ દાઉદ, હાકિમ, બૈહકી)

સોનેકી સુન્નતેં

(૧) નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) સે ઈન તમામ ચીઝોં પર આરામ ફરમાના સાબિત હૈ.

(૧) બોરિયા (૨) ચટાઈ (૩) કપડેકા ફર્શ (૪) ઝમીન (૫) તખ્ત (૬) ચારપાઈ (૭) ચમડા ઔર ખાલ.

(ઝાદુલ મઆદ)

(૨) બાવુઝૂ સોના સુન્નત હૈ. (અબૂ દાઉદ)

(૩) જબ અપને બિસ્તર પર આએ તો ઉસે અપને કપડેકે ગોશેસે તીન બાર ઝાડે. (સિહાહે સિત્તહ)

(૪) સોનેસે પેહલે દૂસરે કપડે બદલના સુન્નત હૈ.

(ઝાદુલ મઆદ)

(૫) સોનેસે પેહલે બિસ્મિલ્લાહ કેહતે હુએ નીચેકે કામ અંજામ દે.

(૧) દરવાઝા બંદ કરે

(૨) ચિરાગ[1] બુઝા દે.

---

૧. હદીસમેં આયા હૈ કે શૈતાન ચૂહે (ઉંદર) કો યે બતા દેતા હૈ કે તુ બત્તી ખીંચકર લે જા, જો આગ લગનેકા ઝરીઆ બન જાતી હૈ.

(ફઝલે મુબીન તર્જુમા હિસ્ને હસીન)

(૩) મશ્કીઝાકા મુંહ બાંધે

(૪) બરતન ઢાંક[1] દે. ઔર અગર ઉસ વકત ઢાંકનેકે લિયે કુછ ન મિલે તો બરતનકે મુંહ પર (ચોડાઈમેં) એક લકડી હી રખ દે. (સિહાહે સિત્તહ)

(૬) ઈશાકી નમાઝકે બાદ કહાનિયોંકી મુમાનઅત હૈ. નમાઝ પળ્હકર સો રેહના ચાહિયે. અલબત્તા વઅઝ ઔર નસીહતકે લિયે યા રોઝી મઆશકે લિયે જાગનેકી ઈજાઝત હૈ.

(૭) સોતે વકત હર આંખમેં તીન તીન સલાઈ સુરમા લગાના ઔરત ઔર મર્દ દોનોંકે લિયે મસનૂન હૈ.

(૮) જબ સોનેકા ઈરાદા હો તો કુરઆન શરીફકી આયાત ઔર સૂરતેં પળ્હો. મસલન

- અલ્હમ્દુ શરીફ,
- આયતુલ કુરસી,
- સૂરએ મુલ્ક (તબારકલ્લઝી),
- ચારોં કુલ ઔર દુરૂદ શરીફ.

અગર ઝિયાદા ન પળ્હ સકો તો દો એક સૂરતેં ઝરૂર પળ્હ લો કે યે દુનિયા ઔર આખિરતકી ભલાઈ ઔર નેક બખ્તીકી બુન્યાદ હૈ.

(૯) સોનેસે પેહલે તસ્બીહે ફાતિમાકા એહતિમામ કરે. યાની

- સુબ્હાનલ્લાહ ૩૩ બાર,
- અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ૩૩ બાર,
- અલ્લાહુ અકબર ૩૪ બાર પળ્હે.

(બુખારી, મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી)

---

૧. મુસ્લિમ શરીફકી એક રિવાયતમેં હૈ કે સાલમેં એક રાત ઐસી હોતી હૈ કે જિસમેં વબા નાઝિલ હોતી હૈ. જિસ ખુલે હુએ બરતનસે ગુઝરતી હૈ તો ઉસમેં ઉસ વબાકા કુછ હિસ્સા ઝરૂર દાખિલ હો જાતા હૈ. (ફઝલે મુબીન તર્જુમા હિસ્ને હસીન)

(૧૦) સોતે વકત દાહની કરવટ પર કિબ્લા રૂ સોના મસનૂન હૈ. મગર ઈસ તરહસે કે સીના ઝમીનકી તરફ ઔર પીઠ આસમાનકી તરફ હો, મના હૈ. ક્યૂંકે ઈસ તરહ શૈતાન સોતા હૈ.

(૧૧) બિસ્તર પર લેટકર યે દુઆ પળ્હે.

بِاسْمِكَ رَبِّيْ وَضَعْتُ جَنْبِيْ

وَبِكَ اَرْفَعُهٗ اِنْ اَمْسَكْتَ

نَفْسِيْ فَاغْفِرْ لَهَا وَاِنْ اَرْسَلْتَهَا

فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهٖ

عِبَادَكَ الصَّالِحِيْنَ ؕ

બિસ્મિક રબ્બી વઝઅ્તુ જમ્બી વ બિક અર્ફઉહૂ ઈન્ અમ્સક્ત નફ્સી ફગ્ફિર્ લહા વ ઈન્ અર્સલ્તહા ફહ્ફઝ્હા બિમા તહ્ફઝુ બિહી ઈબાદકસ્સાલિહીન. (સિહાહે સિત્તહ)

(૧૨) ફિર યે દુઆ પળ્હે.

اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوْتُ وَاَحْيٰى

અલ્લાહુમ્મ બિસ્મિક અમૂતુ વ અહ્યા.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

(૧૩) સોનેસે પેહલે તીન બાર યે ઈસ્તિગ્ફાર ભી પળ્હે.

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا

هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ وَاَتُوْبُ اِلَيْهِ

અંસ્તગ્ફિરૂલ્લા હલ્લઝી લા ઈલાહ ઈલ્લા હુવલ્હય્યુલ્

કય્યૂમુ વ અતૂબુ ઈલૈહ. (તિરમિઝી)

(૧૪) અગર ખ્વાબમેં કોઈ ડરાવની બાત નઝર આએ ઔર આંખ ખુલ જાએ તો **અઊઝુબિલ્લાહિ મિનશ્શૈતા નિર્રજીમ.** તીન બાર પઢકર બાઈં તરફ થુત્કાર દો ઔર કરવટ બદલકર સો જાઓ.

(૧૫) અગર કિસીકો ફુરસત મયસ્સર હો તો ઈત્તિબાએ સુન્નતમેં દોપહરકો કુછ દેર લેટ જાના સુન્નત હૈ. નીંદ આએ યા ન આએ.

જુમ્આકે દિનકે નવ આમાલ જિન પર અમલ કરનેસે એક સાલકે રોઝા એક સાલકી નમાઝકા સવાબ હર કદમ પર મિલતા હૈ

(૧) સુબહકો ઔર દિનોંસે કુછ પેહલે ઉઠના.

(૨) ગુસલ કરના.

(૩) સાફ કપડે પહેનના.

(૪) મસ્જિદમેં જલ્દ જાનેકી ફિક્ર કરના.

(૫) મસ્જિદ પૈદલ જાના.

(૬) ઈમામકે કરીબ બૈઠનેકી કોશિશ કરના.

(૭) અગર સફેં પુર હૈં તો સફોંકો ફાંદકર આગે ન બઢના.

(૮) અપને કપડોંસે યા બાલોંસે લહવો લઅબ (રમત-ગમત) ન કરના.

(૯) ખુત્બાકો ગૌરસે સુનના.

ઈસકે સિવા જુમ્આકે દિન જો 'સૂરએ કહફ' પઢેગા ઉસકે લિયે અર્શકે નીચેસે આસમાનકે બરાબર બુલંદ એક નૂર ઝાહિર હોગા.

જો કિયામતકે અંધેરેમેં ઉસકે કામ આવેગા. ઔર ઈસ જુમ્આસે પેહલે જુમ્આકે તમામ ખતા યા (સગીરા ગુનાહ) ઉસકે મઆફ હો જાએંગે.

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે જુમ્આકે દિન મુઝ પર કસરતસે દુરૂદ ભેજા કરો. ઈસ રોઝ દુરૂદમેં ફરિશ્તે હાઝિર હોતે હૈં ઔર દુરૂદ મેરે હુઝૂર પેશ કિયા જાતા હૈ. (ઈબ્ને માજા)

મઆશરતકી ચંદ સુન્નતેં

(૧) સલામ કરના મુસલમાનોંકે લિયે બહોત બળી સુન્નત હૈ. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસકી બહોત તાકીદ ફરમાઈ હૈ. હર મુસલમાનકો સલામ કરના ચાહિયે ચાહે ઉસે પેહચાનતા હો યા ન હો. ક્યૂંકે સલામ ઈસ્લામી હક હૈ. કિસીકે જાનને ઔર પેહચાનને પર મૌકૂફ નહીં.

(૨) બુખારી ઔર મુસ્લિમકી એક હદીસમેં હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ગુઝર બચ્ચોં પર હુવા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉનકો સલામ કિયા,

ઈસ લિયે બચ્ચોંકો ભી સલામ કરના સુન્નત હૈ.

(૩) સલામ કરનેકા સુન્નત તરીકા યે હૈ કે ઝબાનસે અસ્સલામુ અલૈકુમ કહે. હાથસે યા સરસે યા ઉન્ગલીકે ઈશારેસે સલામ કરના યા ઉસકા જવાબ દેના સુન્નતકે ખિલાફ હૈ.

(૪) કિસી મુસલમાન ભાઈસે મુલાકાત હો તો સલામકે બાદ મુસાફહા કરના સુન્નત હૈ. ઔરત ઔરતસે મુસાફહા કર સકતી હૈ.

(૫) કિસી મજલિસમેં જાઓ તો જહાં મૌકા મિલે ઔર જગહ મિલે બૈઠ જાઓ, દૂસરોંકો ઉઠાકર ખૂદ બૈઠ જાના ગુનાહકી બાત ઔર મકરૂહ હૈ.

(૬) અગર કોઈ શખ્સ મજલિસમેં આએ ઔર જગહ ન હો તો પેહલેસે બૈઠનેવાલોંકો ચાહિયે કે ઝરા મિલકર બૈઠ જાએં ઔર આનેવાલે મોમિન ભાઈકે લિયે જગહ નિકાલ લેં.

(૭) કહીં અગર સિર્ફ તીન આદમી હોં તો એકકો છોળકર કાનાફૂંસી (સરગોશી) કી ઈજાઝત નહીં કે ખ્વાહ મખ્વાહ ઉસકા દિલ (શુબહાતકી વજહસે) રંજીદા હોગા. ઔર મુસલમાન ભાઈકો રંજીદા કરના બહોત બળા ગુનાહ હૈ.

(૮) કિસીકે મકાન પર જાના હો તો ઉસસે ઈજાઝત લેકર દાખિલ હોના ચાહિયે.

(૯) જબ જમાઈ (બગાસુ) આવે તો સુન્નત હૈ કે મુંહ બંધ કર લે ઔર અગર મુંહ કોશિશકે બાવજૂદ બંદ ન રખ સકે તો બાએં હાથકી પુશ્તકો મુંહ પર રખ લે, ઔર હા-હાકી આવાઝ ન નિકાલે કે યે હદીસમેં મમનૂઅ હૈ.

(૧૦) અગર કિસીકા અચ્છા નામ સુનો તો ઉસે અપને મકસદકે લિયે નેક ફાલ (શુભ સંકેત) સમઝના સુન્નત હૈ ઔર ઉસસે ખૂશ હોના ભી સુન્નત હૈ.

● બદફાલી લેનેકો સખ્ત મના ફરમાયા ગયા હૈ. જૈસે રાસ્તા ચલતે કિસીકો છીંક આ ગઈ તો યે સમઝના કે કામ ન હોગા.

● યા કવ્વા બોલા, યા બંદર નઝર આયા, યા ઉલ્લૂ (ઘુવડ) બોલા તો ઉનસે આફત આનેકા ગુમાન કરના સખ્ત નાદાની ઔર બિલકુલ બે અસલ ઔર ગલત ઔર ગુમરાહીકા અકીદા હૈ.

● ઈસી તરહ કિસીકો મન્હૂસ સમઝના.

● યા કિસી દિનકો મન્હૂસ સમઝના બહોત બુરા હૈ.

સુન્નત પર અમલ કરનેસે બંદા અલ્લાહ તઆલાકા મેહબૂબ હો જાતા હૈ. ઈસ લિયે એહતિમામસે ઉસ પર અમલ કરના ચાહિયે.

બુલંદી પર ચળ્હને ઔર નીચે ઉતરનેકી સુન્નત

(૧) જબ બુલંદી પર ચળ્હે ચાહે એક દો હી સીડી મસ્જિદકી હો યા અપને ઘરકી હો તો બુલંદીકી તરફ દાહના પાંવ બળ્હાએ ઔર અલ્લાહુ અકબર કહે.

(૨) ઈસી તરહ જબ નીચે ઉતરે તો બાયાં પાંવ આગે બળ્હાએ ઔર સુબ્હાનલ્લાહ કહે. ખ્વાહ યે નશેબ (ઉતરાણ) મામૂલી ભી હો તો ભી ઈસ સુન્નતકા સવાબ હાસિલ કરે.

સલાતે ઈસ્તિખારા

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈસ્તિખારાકી દુઆ ઈસ તરહસે અપને અસહાબકો સિખાતે થે જિસ તરહ કુરઆને પાકકી સૂરતોંકો યાદ કરાતે થે. હઝરત અનસ (રદિ.) સે ફરમાયા કે અય અનસ (રદિ.)! જબ તુમકો કોઈ કામ તરદ્દુદમેં (મુંઝવણમેં) ડાલ દે તો અપને રબસે ઈસ્તિખારા કરો ઔર સાત મરતબા ઈસ્તિખારા કરો, ફિર દિલમેં જો બાત ગાલિબ આ જાવે ઉસીમેં ખૈર સમઝો. (શામી જિ. ૧)

ફાઈદા :-

● કિસી ખ્વાબકા નઝર આના યા કિસી આવાઝકા સુનાઈ દેના ઝરૂરી નહીં.

● ઉસી તરહ દૂસરોંસે ઈસ્તિખારા કરાના સાબિત નહીં.

● દૂસરોંસે મશ્વરા (સલાહ) લેના સુન્નત હૈ.

● હદીસે પાકમેં હૈ, જો મશ્વરાસે કામ કરતા હૈ નાદિમ નહીં હોતા.

● ઔર જો ઈસ્તિખારા કરકે કામ કરતા હે વો નામુરાદ નહીં હોતા.

ફાઈદા બાઝ મશાઈખસે મન્કૂલ હૈ કે રાતકો ઈસ્તિખારા કરકે કિબ્લારૂ બાવુઝૂ સો જાવે, ફિર અગર ખ્વાબમેં સફેદ રંગ યા હરે રંગકી કુછ ચીઝેં નઝર આએં તો ઉસમેં ભલાઈ સમઝે, ઔર અગર કાલે રંગકી ચીઝેં નઝર આએં તો ઉસમેં બુરાઈ સમઝે.

ફાઈદા :- નમાઝે ઈસ્તિખારા પઢનેકા મૌકા ન હો ઔર જલ્દીસે કિસી કામમેં ઈસ્તિખારા કરના હૈ તો સિર્ફ દુઆએ ઈસ્તિખારા કાફી હૈ. ઔર અગર યે દુઆ ઈસ્તિખારાકી યાદ ન હો તો મુખ્તસર યે દુઆ કર લે. **અલ્લાહુમ્મ ખિર્લી વખ્તર્લી.** (શામી જિ. ૧)

દુઆએ ઈસ્તિખારા

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْتَخِیْرُكَ بِعِلْمِكَ
وَاَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَاَسْئَلُكَ
مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِیْمِ فَاِنَّكَ
تَقْدِرُ وَلَاۤ اَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَاۤ
اَعْلَمُ وَاَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوْبِ

اَللّٰهُمَّ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ
هٰذَا الْاَمْرَ خَيْرٌ لِّيْ فِيْ دِيْنِيْ وَ
مَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ اَمْرِيْ فَاقْدِرْهُ لِيْ
وَيَسِّرْهُ لِيْ ثُمَّ بَارِكْ لِيْ فِيْهِ
وَاِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هٰذَا الْاَمْرَ
شَرٌّ لِّيْ فِيْ دِيْنِيْ وَمَعَاشِيْ وَعَاقِبَةِ
اَمْرِيْ فَاصْرِفْهُ عَنِّيْ وَاصْرِفْنِيْ
عَنْهُ وَاقْدِرْ لِيَ الْخَيْرَ حَيْثُ
كَانَ ثُمَّ اَرْضِنِيْ بِهٖ

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્તખીરૂક બિઈલ્મિક વ અસ્તકદિરૂક બિકુદ્દરતિક વ અસ્અલુક મિન્ ફઝ્લિકલ્અઝીમિ ફઈન્નક તકદિરૂ વલા અકદિરૂ વ તઅ્લમુ વલા અઅ્લમુ વ અન્ત અલ્લામુલ્ગુયૂબિ અલ્લાહુમ્મ ઈન્ કુન્ત તઅ્લમુ અન્ન હાઝાલ્ અમ્ર. (ઈસ જગહ અપને મતલબકા ખ્યાલ કરે) ખૈરૂલ્લી ફી દીની વ મઆશી વઆકિબતિ અમ્રી ફકદિર્હુ લી વ યસ્સિર્હુ લી ષુમ્મ બારિકલી ફીહિ, વઈન્ કુન્ત તઅ્લમુ અન્ન હાઝલ્ અમ્ર. (ઈસ જગહ અપને મતલબકા ખ્યાલ કરે) શર્રુલ્લી ફી દીની વ મઆશી વ આકિબતિ અમ્રી ફસ્રિફ્હુ અન્ની વસ્રિફ્ની અન્હુ વક્દિર લિયલ્ ખૈર હૈષુ કાન ષુમ્મ અર્ઝિની બિહી.

તર્જુમા :- અય અલ્લાહ! મૈં આપસે ખૈર તલબ કરતા હું આપકે ઈલ્મકે વાસ્તેસે. ઔર કુદરત તલબ કરતા હું આપકી કુદરતકી મદદસે. ઔર સવાલ કરતા હું આપકે ફઝલે અઝીમસે. પસ બેશક આપ કુદરત રખનેવાલે હૈં ઔર મૈં આજિઝ ઔર કમઝોર હું. ઔર આપ જાનતે હૈં ઔર મૈં નહીં જાનતા. ઔર આપ અલ્લામુલ ગુયૂબ હૈં. અય અલ્લાહ! અગર યે બાત જો મેરે દિલમેં હૈ આપકે ઈલ્મમેં ખૈર હૈ મેરે લિયે મેરે દીન ઔર મઆશ ઔર અંજામકારમેં તો ઉસકો મેરે લિયે મુકદ્દર કર દીજિયે ઔર આસાન કર દીજિયે ઔર ફિર ઉસમેં મેરે લિયે બરકત ડાલ દીજિયે, ઔર અગર આપકે ઈલ્મમેં ઉસકે અંદર શર હૈ મેરે દીન ઔર મઆશ ઔર અંજામકારમેં તો ઉસકો મુઝસે દૂર કર દીજિયે ઔર મુઝકો ઉસસે દૂર કર દીજિયે ઔર જહાં ખૈર હો ઉસકો મેરે લિયે મુકદ્દર કર દીજિયે ઔર મુઝકો ઉસસે રાઝી કર દીજિયે.

ઈસ દુઆકે બાદ જો દિલમેં ખયાલ ગાલિબ હો જાવે ઉસીમેં ખૈર સમઝે.

સલાતે હાજત

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અવફા (રદિ.) કેહતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જિસકો કોઈ ઝરૂરત અલ્લાહ તઆલાસે પેશ આવે તો વો વુઝૂ કરે ઔર અચ્છા વુઝૂ કરે, ફિર દો રકાત નમાઝ અદા કરે; ફિર હક તઆલાકી સના કરે ઔર દુરૂદ

શરીફ પઢ્હે ફિર યે દુઆ પઢ્હે.

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ
سُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ اَللّٰهُمَّ
اِنِّيْٓ اَسْئَلُكَ مُوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ
وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيْمَةَ
مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَّالسَّلَامَةَ
مِنْ كُلِّ اِثْمٍ لَا تَدَعْ لِيْ
ذَنْبًا اِلَّا غَفَرْتَهٗ وَلَا هَمًّا
اِلَّا فَرَّجْتَهٗ وَلَا حَاجَةً هِيَ
لَكَ رِضًا اِلَّا قَضَيْتَهَا يَا اَرْحَمَ
الرَّاحِمِيْنَ

લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુલ્ હલીમુલ્ કરીમુ સુબ્હાનલ્લાહિ રબ્બિલ્અર્શિલ્ અઝીમિ અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ્આલમીન. અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક મૂજિબાતિ રહ્મતિક વ અઝાઈમ

મગ્ફિરતિક વલ્ગનીમત મિન્ કુલ્લિ બિર્રિંવ્ વસ્સલામત મિન્ કુલ્લિ ઈષ્મિન્ લાતદઅ્લી ઝમ્બન્ ઈલ્લા ગફર્તહૂ વલા હમ્મન્ ઈલ્લા ફરજતહૂ વલા હાજતન્ હિય લક રિઝન્ ઈલ્લા કઝૈતહા યા અર્હમર્રાહિમીન. (તિરમિઝી, શામી જિ. ૧)

તર્જુમા :- નહીં હૈ કોઈ માબૂદ સિવાએ અલ્લાહ તઆલાકે જો હલીમ[1] ઔર કરીમ[2] હૈ. પાક હૈ અલ્લાહ અર્શે અઝીમકા રબ હૈ. હર કિસમકી તારીફ અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીનકે લિયે ખાસ હૈ. અય અલ્લાહ! મૈં સવાલ કરતા હું આપકી રહમતકો વાજિબ કરનેવાલી ચીઝોંકા ઔર આપકી મગ્ફિરતકે ઈરાદોંકા ઔર હર નેકીકે માલે ગનીમતકા ઔર હર બુરાઈસે સલામતીકા. મેરે કિસી ગુનાહકો ન છોળિયે મગર બખ્શ દીજિયે, ઔર ન મેરા કોઈ ગમ બાકી રખિયે મગર ઉસકો દૂર ફરમા દીજિયે, ઔર મેરી હર હાજતકો જિસસે આપ રાઝી હોં ઉસકો પૂરી કર દીજિયે.

ઉસકે બાદ દુનિયા ઔર આખિરતકી હર હાજતકા સવાલ કરે જો ચાહે, અલ્લાહ તઆલા કાદિરે મુતલક હૈ.

ફાઈદા :- હર દુઆસે પેહલે ઔર બાદ દુરૂદ શરીફ પળ્હ લેના દુઆકી કબૂલિયતકા નિહાયત કવી ઝરીઆ હૈ.

અલ્લામા શામી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લામા અબૂ ઈસ્હાક શાતબી (રહ.) ને ફરમાયા.

દુરૂદ શરીફકો હક તઆલા શાનુહૂ મકબૂલ ફરમા લેતે હૈં ઔર કરીમસે યે બઈદ હૈ કે બાઝ દુઆકો કબૂલ કરે ઔર બાઝકો રદ કર દે.

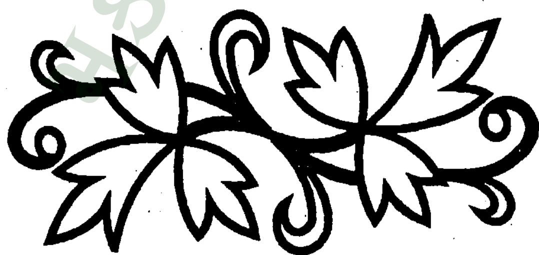
---

૧. હલીમ વો ઝાત હૈ જો સઝા દેનેમેં જલ્દી ન કરે.

૨. ઔર કરીમ વો ઝાત હૈ જો બગૈર ઈસ્તિહકાક ઔર કાબિલિયત અતા કરે.

ઔર અલ્લામા અબૂ સુલેમાન દારાની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે દુઆસે પેહલે ઔર બાદ દુરૂદ શરીફ પઢનેવાલી દુઆ કબૂલ હો જાતી હૈ. ક્યૂંકે હક તઆલા સિર્ફ આગે ઔર પીછેકી દુઆએ દુરૂદકો કબૂલ ફરમા લેં ઔર દરમિયાનકી દુઆકો રદ કર દેં યે ઉનકે કરમસે બઈદ (દૂર, અસંભવિત) હૈ. (શામી જિ. ૧)

અહકર અર્ઝ કરતા હૈ કે જબ ભી કોઈ પરેશાની દુનિયા યા આખિરતકી આવે જિસ્માની મુસીબત હો યા રૂહાની મુસીબત, યાની ગુનાહકે તકાઝે પરેશાન કરેં. તો દો રકાત નમાઝે હાજત પઢકર ઉપરકી દુઆ પઢકર બાર બાર હર રોઝ દિલસે દુઆ કરે, ગૈબસે કામિયાબીકે અસ્બાબ પૈદા હોંગે. જિસકા દિલ ચાહે અપને રબસે નુસરત ઔર કરમકા ઈન્આમ હાસિલ કરે.

મુતફર્રિક સુન્નતેં

સુન્નત :- જબ આપ (સ.અ.વ.) ચલતે થે તો લોગોંકો આગેસે હટાયા નહીં જાતા થા.

★★★

સુન્નત :- આપ (સ.અ.વ.) જાઈઝ કામકો મના નહીં ફરમાતે થે. અગર કોઈ સવાલ કરતા ઔર ઉસકે સવાલકો પૂરા કરનેકા ઈરાદા હોતા તો 'હાં' કેહ દેતે વરના ખામોશ હો જાતે.

★★★

સુન્નત :- આપ (સ.અ.વ.) અપના ચેહરા કિસીસે ન ફેરતે જબ તક વો ન ફેરતા.

★★★

સુન્નત :- ઔર અગર કોઈ ચુપકેસે બાત કેહના ચાહતા તો આપ કાન ઉસકી તરફ કર દેતે, ઔર જબ તક વો ફારિગ ન હોતા આપ કાન ન હટાતે.

★★★

સુન્નત :- જબ આપ (સ.અ.વ.) કો છીંક આતી તો હાથ યા કપડા મુંહ પર રખ લેતે ઔર આવાઝકો ધીમી ફરમાતે.

★★★

સુન્નત :- જબ આપ (સ.અ.વ.) કિસીકો રૂખ્સત ફરમાતે તો યે દુઆ દેતે.

اَسْتَوْدِعُ اللّٰهَ دِيْنَكُمْ وَ
اَمَانَتَكُمْ وَخَوَاتِيْمَ
اَعْمَالِكُمْ

અસ્તૌદિઉલ્લાહ દીનકુમ્ વ અમાનતકુમ્ વ ખવાતીમ અઅ્માલિકુમ્.

સુન્નત :- જબ આં હઝરત (સ.અ.વ.) કો કોઈ મુશ્કિલ પેશ આતા તો ફરમાતે,

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ بِنِعْمَتِهٖ
تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી બિનિઅ્મતિહી તતિમ્મુસ્ સાલિહાત.

ઔર જબ નાગવારીકી હાલત પેશ આતી તો ફરમાતે:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ حَالٍ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ અલા કુલ્લિ હાલિન.

સુન્નત :- જબ કોઈ મિલતા તો પેહલે આપ (સ.અ.વ.) સલામ કરતે થે.

★★★

સુન્નત :- જબ કિસી ચીઝકો કરવટકી તરફ દેખતે તો પૂરા ચેહરા ફેરકર દેખતે. મુતકબ્બિરોંકી તરહ તિરછી નઝરોંસે ન દેખતે.

★★★

સુન્નત :- નિગાહ નીચી રખતે થે. ગાયતે હયાકી વજહસે નિગાહ ભર ન દેખતે થે.

★★★

સુન્નત :- બરતાવમેં સખ્તી ન ફરમાતે નરમીકા પસંદ ફરમાતે.

★★★

સુન્નત :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ચલતે વકત પાંવ ઉઠાતે તો કદમ કુવ્વતસે ઉખડતા થા, ઔર કદમ ઈસ તરહ રખતે થે કે ઝરા આગેકો ઝુક જાતે. તવાઝોઅકે સાથ કદમ બળ્હાકર ચલતે, ગોયા કિસી બુલંદીસે પસ્તીમેં (નીચાણમેં) ઉતર રહે હોં.

★★★

સુન્નત :- સબમેં મિલે જુલે રેહતે થે (યાની શાન બનાકર ન રેહતે થે) બલ્કે કભી કભી મઝાહ (ગમ્મત) ભી ફરમા લિયા કરતે થે.

★★★

સુન્નત :- અગર કોઈ ગરીબ આતા યા બુઢ્િયા આપસે બાત કરના ચાહતી તો સડકકે એક કિનારે પર સુનનેકે લિયે ખળે હો જાતે યા બૈઠ જાતે.

★★★

સુન્નત :- નમાઝમેં કુરઆન મજીદકી તિલાવત ફરમાતે તો

સીના મુબારકસે હાંડી ખોલનેકી સી આવાઝ આતી, ખૌફે ખુદાકી વજહસે યે હાલત હોતી થી.

★★★

સુન્નત :- ઘરવાલોંકા બહોત ખ્યાલ રખતે કે કિસીકો આપ (સ.અ.વ.) સે તકલીફ ન પહોંચે, ઈસી લિયે રાતકો બાહિર જાના હોતા તો આહિસ્તાસે ઉઠતે, આહિસ્તાસે જૂતા પહેનતે, આહિસ્તાસે કિવાડ ખોલતે, આહિસ્તાસે બાહિર ચલે જાતે,

ઉસી તરહ ઘરમેં તશરીફ લાતે તો આહિસ્તાસે આતે કે સોનેવાલોંકો તકલીફ ન હો ઔર કિસીકી નીંદ ખરાબ ન હો જાએ.

★★★

સુન્નત :- જબ ચલતે તો નિગાહ નીચી ઝમીનકી તરફ રખતે. મજમાકે સાથ ચલતે તો સબસે પીછે રેહતે. ઔર કોઈ સામનેસે આતા તો સબસે પેહલે સલામ આપ (સ.અ.વ.) હી કરતે.

★★★

સુન્નત :- સાત બરસકા બચ્ચા હો જાએ તો નમાઝ ઔર દૂસરી દીનકી બાતોંકા હુકમ કરના.

★★★

સુન્નત :- દસ બરસકા બચ્ચા હો જાએ તો મારકર નમાઝ પઢવાના.

★★★

સુન્નત :- કિસી કૌમકા આબરૂદાર આદમી હો તો ઉસકે સાથ ઈઝઝતસે પેશ આના.

★★★

સુન્નત :- અપને ઔકાતમેંસે કુછ વકત અલ્લાહકી ઈબાદતકે લિયે, કુછ ઘરવાલોંકે હુકૂક અદા કરનેકે લિયે, જૈસે ઉનસે હંસના બોલના, ઔર એક હિસ્સા અપને બદનકી રાહતકે લિયે નિકાલના.

★★★

સુન્નત :- સરવરે દો આલમ (સ.અ.વ.) પર દુરૂદ શરીફ પઢતે રેહના. પડોસીકે સાથ એહસાન કરના, બળોંકી ઈઝઝત કરના, છોટોં પર રહમ કરના.

★★★

સુન્નત :- કોઈ રિશ્તેદાર બદસુલૂકી (ખરાબ વ્યવહાર) કરે ઉસકે સાથ સુલૂક (સદ્‌વર્તન) સે પેશ આના.

★★★

સુન્નત :- જબ બચ્ચા પૈદા હો ઉસકે દાએં કાનમ અઝાન ઔર બાએં કાનમેં તકબીર કેહના.

જબ સાત દિનકા હો જાએ ઉસકા અચ્છા સા નામ રખના, કિસી બુઝુર્ગસે છુવારા ચબવાકર બચ્ચાકે મુંહમેં ડાલના યા ચટાના.

★★★

સુન્નત :-પડોસીકો અપની તકલીફસે બચાના, ઉસસે અચ્છી બાત કેહના વરના ખામોશ રેહના.

★★★

સુન્નત :- સિલારહમી (રહમ પૂર્વક વર્તન) કરના.

★★★

સુન્નત :-ઝેરે નાફ (દૂંટીકે નીચેકે બાલ), બગલ ઔર નાકકે

બાલ લેના. ચાલીસ રોઝ ગુઝર જાએં ઔર સફાઈ ન કરે તો ગુનેહગાર હોગા.

★★★

સુન્નત :- એક મુશ્તસે ઝાઈદ ડાઢ્હી રખના યા એક મુશ્ત રખના. મૂંછોંકો કતરવાના, કતરવાનેમેં મુબાલગા[1] કરના.

★★★

સુન્નત :- જો લોગ દુનિયાકે એતિબારસે કમઝોર હૈં ઉનકા ખ્યાલ રખના.

★★★

સુન્નત :- બાઈં જાનિબ તકિયા (ટિક) લગાના.

★★★

સુન્નત :- બીવીકા દિલ ખૂશ કરનેકે લિયે ઉસસે મઝાહ (ગમ્મત) કરના ઔર હંસીકી બાત કરના ભી સુન્નત હૈ.

★★★

સુન્નત :-બાદ નમાઝે ફજર ઈશરાક તક આપ (સ.અ.વ.) મસ્જિદમેં મુરબ્બઅ (આલતી પાલતી) બૈઠતે થે, નીઝ અપને અસ્હાબમેં ભી આપ (સ.અ.વ.) મુરબ્બઅ બૈઠતે થે. અલ્બત્તા છોટોંકો બળોંકે સામને દો ઝાનૂં (યાની નમાઝકી તરહ પૈરોંકો પીછે મોળકર) બૈઠના તવાઝોઅ પૈદા કરનેકે લિયે ઝિયાદહ બેહતર લિખ્ખા હૈ. (શામી જિ. ૧)

★★★

---

૧. ડાઢ્હી રખના વાજિબ હૈ, એક મુશ્ત સુન્નતે મુઅક્કદા હૈ ઔર ઉસસે કમ કરના નાજાઈઝ હૈ. નીઝ ડાઢ્હીકો ઝિયાદા લંબી રખના ભી સુન્નતકે ખિલાફ હૈ.

(અલ ઈખ્તિયાર શરહુલ મુખ્તાર જિ. ૪ સ. ૧૪૭)

સુન્નત :- અપને મુસલમાન ભાઈસે કુશાદા (પ્રફુલ્લિત) ચેહરાસે મિલના ઔર અપની જગહસે કિસી કદર હટ જાના, ઉસકે બિઠાનેકે લિયે અગર થોળાસા ભી હિલના પળે, સુન્નત હૈ.

★★★

સુન્નત :- સવારી પર ઉસકે માલિકકો આગે બૈઠનેકે લિયે કેહના ઔર ઉસકી સાફ ઈજાઝતકે બગૈર આગે ન બૈઠના સુન્નત હૈ.

★★★

અન્ત અહક્કુ લિસદ્દરિદ્દાબ્બહ. **(હદીસ)**

રબ્બના તકબ્બલ મિન્ના ઈન્નક અન્તસ્ સમીઉલ્ અલીમ.

વ તુબ અલૈના ઈન્નક અન્તત્તવ્વાબુર્ રહીમ.

રાકિમ મુહંમદ અખતર અફલ્લાહુ અન્હૂ,

૨૮/ મુહર્રમુલ હરામ સન હિ. ૧૪૦૩

તમ્મત બિલ્ખૈર

